

Zen történetek

FARKAS LŐRINC IMRE KIADÓ 1996

Fordította, szerkesztette és válogatta:

© SZIGETI GYÖRGY, 1996.

ISBN 963 7310 12 6

Felelős kiadó: FARKAS LŐRINC IMRE

Tipográfia és borítóterv: SZIGETI GYÖRGY

KÉSZÜLT A KOSSUTH KÖNYVKIADÓ NYOMDÁJÁBAN
FELELŐS VEZETŐ KÁMÁN ANDRÁS

Az nem szent, az tiszta, mint a tér

A Liang-dinasztia Vu császára megkérdezte a nagy Bódhidharma mestertől:

- Mi a szent igazság legfőbb jelentése?
- Az nem szent, az tiszta, mint a tér – felelte Bódhidharma.
- Ki vagy te?
- Nem tudom.

A császár zavarba jött.

Bódhidharma elhagyta Liangot, átkelt a Jangce-folyón és Vej királyságba ment. Később a császár elmesélte a történeteket Csi mesternek, és kikérte véleményét. Csi mester megkérdezte:

- Felséged tudja, ki ez az ember?
- Nem tudom – felelte a császár.
- Ő Avalókitésvara bódhiszattva, aki a buddha tudat pecsétjét hordozza.

A császár mélységesen bánta a dolgot, és követet akart küldeni Bódhidharma után, hogy visszahívja. De Csi mester így szólt hozzá:

- Felséged nehogy utána küldjön valakit. Még ha az egész birodalom menne utána, akkor sem térne vissza.

Bódhidharma megnyugtatja a tudatot

Bódhidharma ült szemben a fallal. Huj-ko kint állt a hóban levágott kezével. Így szólt Bódhidarmához:

- Tudatomban nincs béke még most sem. Könyörgök, mester, nyugtasd meg tudatomat!

– Hozd ide nekem a tudatodat, s akkor megnyugtatom! – válaszolta Bódhidharma.

- Nem találom a tudatom! – fakadt ki Huj-ko.
- Már meg is nyugodott! – szólt Bódhidharma.

Ne gondolj se jót, se rosszat

A Hatodik Pátriárkát egy bizonyos He Mjang szerzetes egészen De Ju Rjongig üldözte. Amikor a pátriárka látta, hogy He Mjang beéri, letette egy sziklára a köpenyt és a tálat, és így szólt:

– Ez a köpeny a hűséget jelképezi. Nem harcolhatunk feletted. Tessék itt van, vedd el.

He Mjang megpróbálta elvenni, de az olyan mozdíthatatlan lett, mint egy hegy. Ijedten kiáltott fel:

– A Dharmáért jöttem és nem a köpenyért. Könyörgök, taníts engem!

A pátriárka így szólt:

– Ne gondolj se jót, se rosszat! Mi ebben a pillanatban He Mjang szerzetes igazi arca?

He Mjang hirtelen megvilágosodott. Egész testét kiverte a veríték. Meghajolt, és a következőket mondta:

– A titkos szavak és a titkos jelentés mögött, van-e valami mélyebb jelentés?

– Amit neked elmondtam – válaszolt a pátriárka –, egyáltalán nem titkos. Ha meglátod igazi éned arcát, akkor megtalálod azt, ami ennél mélyebb.

He Mjang így szólt:

– Én sok éven át gyakoroltam szerzetesek között a Hváng Me-hegyen, de nem tudtam megvalósítani igazi önmagam. Most, hogy tanulásodat megkaptam, látom, olyan ez, mint amikor valaki vizet iszik és tudja, hogy az hideg vagy meleg. Most már te vagy a tanítóm.

A pátriárka a következőket mondta neki:

– Ha ez a véleményed, akkor inkább legyünk mindketten az Ötödik Pátriárka tanítványai. Vigyázz igazi énedre! Csak menj egyenesen!

Buddha-dharma

Egyszer egy szerzetes azt kérdezte a Hatodik Pátriárkától, hogy milyen emberek azok, akik az Ötödik Pátriárka tanításának lényegét átlátták.

– Minden bizonytal megértették a buddha-dharmát – válaszolt a Hatodik Pátriárka.

– Maga állatta? – kérdezte a szerzetes.

– Én nem tudom, mi a buddha-dharma – felelte a pátriárka.

Nem a szél, nem a zászló

A szél lobogtatta a templomi zászlót. Két szerzetes elkezdett vitatkozni rajta. Az egyik azt mondta, hogy a zászló mozog, a másik azt, hogy a szél. Hosszasan vitatkoztak, de nem tudtak megegyezésre jutni. A Hatodik Pátriárka így szólt hozzájuk:

– Nem a szél, s nem a zászló az, ami mozog. A ti tudatotok az, ami mozog.

A két szerzetes teljesen összezavarodott és nem tudott megszólalni.

Szavak

A Hatodik Pátriárka visszatért Co Hau faluba, ahol a Tant átadták neki. Nem ismerték arra felé. Egy Liu Csi Luk nevű konfuciánus tudós köszöntötte meleg szívvel és vendégül látta házában. Liu Csi Luknak volt egy nagynénje, egy bizonyos Vu Csung Csong nevű asszonyság, aki szerzetesnő volt, és szokásához híven a Maháparinirvána szútrát recitálta. Midőn a Hatodik Pátriárka meghallott néhány szót a szútrából, azonnal felkeltette érdeklődését annak mély jelentése, és magyarázni kezdte az idős szerzetesnőnek. Mire az kézbe vette a könyvet

és bizonyos szavak értelme felől érdeklődött a Hatodik Pátriárkánál.

– Írástudatlan vagyok – szólta a pátriárka –, de ha érdekli a szútra mély értelme, csak kérdezzen!

– Hogyan értheti a szútra értelmét, amikor még a leírt szavakat sem ismeri? – kérdezte tőle a szerzetesnő.

– Buddha mélységes tanításainak nincsen közülük a leírt szavakhoz – felelte a Hatodik Pátriárka.

Valami

Az egyik zen mester azt mondta: „Van valami, ami kezdetek óta tiszta, világos, és isteni. Sohasem keletkezett és sohasem múlik el. Megnevezhetetlen és formához sem köthető.”

A Hatodik Pátriárka egyszer így szólta a hallgatóságához:

– Rendelkezem ezzel a valamivel, aminek nincs neve, s le nem írható. De érti-e valaki közületek vagy nem?

Sen-huj zen mester nyomban előlépett és így szólta:

– Ez a buddhák eredeti forrása; ez a buddha-természetem.

Sen-huj emiatt nem lett a Hatodik Pátriárka örököse.

Amikor Huj-zsang zen mester visszatért a Szung-hegyről, a Hatodik Pátriárka megkérdezte tőle:

– Mi az a valami, ami idejött?

Huj-zsang nem tudta, mit tegyen. Csak nyolc évvel később volt bátorsága kimondani:

– Ha azt mondod, ez valami, már el is hibáztad.

Huj-zsang emiatt lett a Hatodik Pátriárka örököse.

Álom

Régen Kínában öt zen iskola volt: a Lin-csi, a Szótó, a Bap An, az Un Mun és az E An. E An és An Szán együtt hoztak létre egy

iskolát. E Án volt az iskola mestere, Án Szán pedig a tanítvány.

Történt egy napon, hogy miközben E Án aludt, Án Szán benyitott szobájába, s mikor meglátta, hogy a zen mester alszik, lassan becsukta az ajtót. De közben a zen mester felébredt és így szólt:

– Éppen most volt egy álmom. Érted?

– Igen. Éppen most értem – felelte Án Szán.

Majd megmosta a mester arcát vízzel. A mester így szólt:

– Köszönöm, hogy megmostad az arcomat.

Közben egy másik tanítvány, Heng Om jött be a zen mester szobájába. A mester így szólt:

– Most az álmomról beszélgettünk. Érted az álmomat?

– Igen, uram – felelte Heng Om.

Majd kiment a konyhába és teát hozott a zen mesternek.

– A tanítványaim mind csodálatosak! – áradozott E Án zen mester. – Mindegyikük érti az álmomat.

Szikla-tudat

Élt egyszer egy Bap Án Mun Ik nevű zen mester. Számos templomot alapított, és hatvanhárom tanítványának adta át a Tant, valamint ő volt a zen Bap Án iskolájának első pátriárkája.

Amikor Mun Ik Na Han zen mester tanítványa volt, rendkívüli emlékezőtehetségéről vált híressé. Sok szútrát szóról szóra tudott idézni. Sok időt töltött meditációval és tudata kitisztult. Amikor az igazságról kérdezték, azt válaszolta:

– A három világot, az összes Dharmát, az összes Buddhát egyedül a tudat teremti.

Akkoriban Kínában sok vándorló szerzetes élt, akik meghaladták az összes köteléket és így vándoroltak kolostorról kolostorra, mestertől mesterig, mint felhők az égen, akadálytalanul.

Mun Ik csodálta e szerzeteseket és életmódjukat. Elhatározta, hogy úgy tesz, mint ők. Odament Na Han zen mesterhez.

– Búcsúzni jöttem, mester. Mostantól szabadon fogok élni.
Holnap elhagylak – szöjt Mun Ik.

A mester felhúzta szemöldökét és így válaszolt:

– Jó, ha azt gondolod, hogy készen állsz rá.

– Teljesen kész vagyok.

– Nos – szöjt a mester –, hadd ellenőrizzelek le téged, hogy megbizonyosodjak. Gyakran mondd, hogy a világmindenséget a tudat teremti. Nézz ki a kertbe! Látod azokat a hatalmas sziklákat?

– Igen.

– Mondd meg nekem akkor, hogy azok tudatodon belül vagy kívül vannak?!

A legkisebb habozás nélkül Mun Ik így válaszolt:

– Természetesen, a tudatomon belül vannak. Hogyan lehetne bármi azon kívül?

A mester kuncogott és így szöjt:

– Ebben az esetben, jobban tennéd, ha lefeküdnél. Holnap nehéz utad lesz, azokkal a hatalmas sziklával a tudatodban!

Mun Ik összezavarodott, és a földet nézte. Rövid szünet után a mester így szöjt:

– Amikor megpróbálsz megérteni, ahhoz hasonlítasz, aki azt álmodja, hogy képes látni. Az igazság éppen itt van a szemed előtt. Élő és végtelenül nagy. Hogyan is fejezhetnék ki emberi szavak?

Mun Ik mélyen meghajolt és így szöjt:

– Kérlek, mester, taníts engem. Nem értem.

– Ez a nem-értés a Föld, a Nap, a csillagok és a világ.

Ahogy Mun Ik meghallotta ezeket a szavakat, tudata áthatotta a világot. Meghajolt és így szöjt:

– Mester, most mi más van készen?

– Mun Ik! – kiáltott rá a mester.

– Igen! – kiáltott vissza Mun Ik.

– Nagyon jó! – örvendezett a mester. – Most, hogy készen vagy, elmehetsz.

Miért nem hajol meg?

Egy bizonyos Ting nevű kitűnő szerzetes jött Lin-csi mesterhez személyes tanításra, és megkérdezte:

– Mi a buddhizmus alapvető jelentése?

A Mester leszállt a székéből, megragadta a kérdezőt, pofon vágta, és eleresztette.

Ting elképedve állt.

Az egyik közelében álló szerzetes így szólt hozzá:

– Ting úr, miért nem hajol meg?

Miközben Ting szertartásosan meghajolt, hirtelen elérte a nagy megvilágosodást.

Mi a buddha-dharma alapvető jelentése?

Eleinte, amikor Lin-csi mester Huang-po gyülekezetében volt, lelkiismeretesen és őszintén viselkedett. A szerzetesvezető így dicsérte őt:

– Bár fiatal még, más mint a többiek! – Majd megkérdezte tőle:

– Mióta vagy már itt?

– Három éve – felelte a Mester.

– Kérdeztél már valamit szellemi vezetőinktől?

– Még nem kérdeztem semmit sem. Nem tudom, mit kérdezzek – válaszolt a Mester.

Ekkor a szerzetesvezető azt tanácsolta:

– Miért nem mész el megkérdezni a Tiszteletreméltótól, aki ezt a templomot vezeti, hogy mi a buddha-dharma alapvető jelentése?

A Mester elment, hogy kérdezzen, de még mielőtt befejezte volna mondandóját, Huang-po megütötte botjával.

Lin-csi visszatért Huang-pótól.

– Hogyan válaszolt kérdésedre? – szólt a szerzetesvezető.

– Még mielőtt befejeztem volna a kérdést, a Tiszteletreméltó megütött engem. Nem értem! – fakadt ki a Mester.

– Menj, és kérdezd meg újra! – buzdította a szerzetesvezető.

A Mester ment, hogy újra kérdezzen, de Huang-po ismét megütötte. Így történt, hogy háromszor ment kérdezni, és mindháromszor megbotozták.

A Mester jött beszámolni a szerzetesvezetőnek:

– Köszönöm szíves útmutatásodat, így képes voltam kérdezni a Tiszteletreméltótól. Háromszor kérdeztem őt, és ő háromszor botozott meg engem. Legnagyobb sajnálatomra rossz karmám által akadályoztatva képtelen voltam felfogni mind-ezekben a mély jelentést. Most elmegyek.

A szerzetesvezető így szólt:

– Ha elmész, feltétlenül búcsúzz el a Tiszteletreméltótól!

A Mester mélyen meghajolt és visszavonult.

A szerzetesvezető elment Huang-póhoz, mielőtt a Mester megtette volna, és így szólt hozzá:

– Az a fiatal szerzetes, aki kérdezni jött hozzád, számos jó tulajdonsággal rendelkezik. Remélem, segíteni fogsz neki. Biztos vagyok benne, hogy később hatalmas fává fog növekedni, amely hűvös árnyékot ad az embereknek szerte a világon.

Amikor a Mester jött, hogy elbúcsúzzon, Huang-po így fogadta:

– Ne törd magad azon, hogy hová menj, csak indulj el Ta-jühoz, aki Kao-anban, a folyó zuhataga közelében él. Ő biztosan elmagyarázz neked mindent.

Amikor a Mester megérkezett Ta-jü lakhelyéhez, Ta-jü megkérdezte:

– Honnan jössz?

– Huang-pótól jövök – válaszolt a Mester.

– Huang-po mit mondott neked? – kérdezte Ta-jü.

– Háromszor kérdeztem meg tőle, hogy mi a buddha-dharma alapvető jelentése, és háromszor kaptam verést. Vajon valami rosszat tettem?

– Huang-po úgy törődött veled, mint egy kedves, öreg nagymama. Ezek után idejössz és azt kérdezed, hogy vajon valami rosszat tettél-e?

Ezeknél a szavaknál a Mesternek egy nagy megvilágosodási élményben volt része. Majd így szólt:

– Csakugyan nem volt semmi nehézség Huang-po buddha-dharmájában!

Ta-jü megragadta őt és így förmedt rá:

– Te kis ágybahugyozó ördögfajzat, néhány perccel ezelőtt még azt kérdezted, nem hibáztál-e, most meg azt mondd, hogy nincs semmi nehézség Huang-po buddha-dharmájában! Milyen igazságot láttál meg? No, ki vele! Ki vele!

A Mester öklével háromszor oldalba vágta Ta-jüt.

Ta-jü erre eleresztette őt, és így szólt:

– Huang-po a te mestered, nincs dolgunk egymással!

A Mester elhagyta Ta-jüt és visszatért Huang-póhoz. Amikor Huang-po látta közeledni őt, így szólt:

– Meddig fog még ez a fickó ide-oda kajtatni?

– Mindez nagymamai kedvességednek köszönhető! – válaszolt a Mester.

Majd, miután befejezte a szokásos üdvözlést, Huang-pónál maradt szolgálatban.

– Hol voltál? – kérdezte Huang-po.

– Követtem minap adott szíves útmutatásodat, és elmentem meglátogatni Ta-jüt – válaszolt a Mester.

– Ta-jü mit mondott neked? – kérdezte Huang-po.

A Mester elmesélte, mi történt közte és Ta-jü közt.

– Bárcsak elkaphatnám most azt a fickót! Akkora nyaklevest adnék neki, hogy csak na! – mondta Huang-po.

– Mit mondasz, mit tennél? Megkaphatod azon nyomban! – szólt a Mester, és pofon vágta Huang-pót.

– Ez az őrzöngő barom, idejön és huzigálja a tigris bajszát! – rivallt rá Huang-po.

A Mester elkiáltotta magát.

– Szolga, dobd ki ezt az őrjöngő barmot innen, és vezesd a szerzetesek csarnokába! – kiáltotta Huang-po.

A jó munkás

Egy napon, amikor a szerzetesek csoportja kiment dolgozni a szántóföldre, a Mester utolsóként ballagott. Amikor Huang-po hátrafordult és meglátta a Mestert üres kézzel, így szólt hozzá:

– Hol van a kapád?

– Valaki elvitte – válaszolta Lin-csi mester.

– Gyere csak ide. Beszéljük meg! – szólt Huang-po.

A Mester odament hozzá. Huang-po maga elé tette kapáját, és így szólt:

– Senki a világon el nem veheti tőlem a kapát!

A Mester megkaparintotta a kapát, maga elé állította, majd így szólt:

– Akkor hogy került a kezembe?

– Íme valaki, aki jól végezte el a napi munkát! – mondta Huang-po, és visszatért a kolostorba.

Az ütés

Lin-csi mester megkérdezte az egyik szerzetestől:

– Honnan jöttél?

A szerzetes elkiáltotta magát.

A Mester egy kissé meghajolt, és megkérte látogatóját, hogy üljön le.

A szerzetes szólni készült, mire Lin-csi megütötte a botjával.

A Mester látta, hogy jön egy szerzetes, és felemelte a légy-csapóját.

A szerzetes mélyen meghajolt, mire a Mester megütötte a botjával.

A Mester észrevette, hogy jön egy másik szerzetes, és újra felemelte a légycsapóját.

A szerzetes ügyet sem vetett rá, mire a Mester jól megütötte a botjával.

A kertész

Kuan-csi csan mester néhány éven át Lin-csi mester egyik tanítványa volt. Mestere mellett azonban nem látta meg a zen lényegét, ezért elment, hogy máshol keressen tanítást.

Egy napon a Mo-san hegyre érkezett, ott egy női kolostorban keresett menedéket. Mo-san apátnő megkérdezte tőle:

– Maga látogatóba jött, vagy azért, hogy a buddha-dharmát tanulmányozza?

– Azért jöttem, hogy a buddha-dharmát tanulmányozzam – felelte Kuan-csi.

– Ha a buddha-dharmáért jött, akkor tudnia kell, hogy itt is előírják, hogyan üssük meg a dobot és hogyan lépünk fel a szószékre.

Kuan-csi meghajolt, de nem borult le.

– A mai napon mit hagyott maga mögött? – kérdezte Mo-san apátnő.

– Az Út kapuját – válaszolta Kuan-csi.

– Miért nem zárta be azt?

Kuan-csi nem tudott válaszolni, és leborult Mo-san apátnő előtt.

– Mi a Mo-san? – kérdezte tőle.

– A feje búbja nincs felfedve – válaszolta az apátnő.

– Ki a Mo-san hegy gazdája?

– Ő nem férfi és nem nő.

– Miért nem változtatja át magát?

– Ő nem kísértet és nem szellem, mivé változtathatná át magát?

Kuan-csi nem tudott válaszolni. Miután hódolatát fejezte ki Mo-sannak, a tanítványa lett. Három éven át kertészként dolgozott a kolostorban, míg el nem érte a végső megvilágosodást.

Az Avatamszaka szútra jelentése

Egy napon Un Mun zen mester ellátogatott a fővárosba. Mivel tanítóként nagy híre járt, ezért az egyik magas kormányzati hivatalnok találkozni akart vele. A meghallgatáson a hivatalnok megkérdezte:

– Mi az Avatamszaka szútra jelentése?

– Tegye félre azt egy pillanatra, és mondja meg, hogy mi a szútra szó jelentése?

– A borító aranyszínű és a belseje fehér – válaszolt a miniszter.

– Ön csak a szútra formáját érti, de annak jelentését nem – szölt Un Mun.

A miniszter teljesen összezavarodott.

A Gyémánt szútra jelentése

Jángmudzsé császár megkérte Budeszát, a kiváló tanítót, hogy magyarázza el a Gyémánt szútrát. A kiváló tanító felült a szónoki székbe, megrázta az asztalt egyszer, majd leszállt a szék-ből. Jángmudzsé császár megdöbbsent.

– Felséged érti? – kérdezte Dzsi Gáng mester.

– Nem, nem értem – válaszolt a császár.

– Budeszá, a kiváló tanító befejezte a szútra magyarázatát – mondta Dzsi Gáng mester.

Istenem!

Réges-rég Kínában, amikor a nagy Nan-csüan zen mester meghalt, tanítványai és ismerősei mind nagyon szomorúak voltak. Akkor az volt a szokás, hogy az emberek elmentek az elhunyt házába és sírtak:

– Istenem, Istenem, Istenem!

Amikor a zen mester legkiemelkedőbb tanítványa, a világi Budeszá értesült mestere haláláról, fogta magát és elment Nancsüan templomába. Benyitott az ajtón, a koporsó elé lépett és felkacagott:

– Ha-ha-ha!

Az emberek, akik összegyűltek gyászolni Nan-csüant, mind meglepődtek ezen a kacagáson. A templom felügyelője azt mondta:

– Te voltál tanítónk legjobb tanítványa. Mesterünk meghalt, és mindenki szomorú. Miért nevelsz?

– Azt mondd, mesterünk meghalt. Hová ment? – kérdezte Budeszá.

A felügyelő csendben maradt. Nem tudott válaszolni.

Akkor Budeszá így szólt:

– Te nem tudod, hogy mesterünk hová ment, ezért nagyon szomorú vagyok. Istenem, Istenem, Istenem!

Dok Szán a teaházban

A nagy szútra mester, Dok Szán, szerte Kínában híres volt arról, hogy milyen mély tudása van a Gyémánt szútráról. Éveken át amerre járt, mindenhová elvitte tudását, a templomokba és előadótermekbe, mindenütt az országban. Egy napon meghallotta, hogy délen van egy templom, ahol a szerzetesek egész nap semmi mást nem csinálnak, csak a fallal szemben ülnek és alszanak, és mégis elérik a megvilágosodást.

– Tiszta örület! – gondolta Dok Szán. – Nem értik Buddha tanítását, cselekedeteit, tudatát! Hogyan érhetnék el a megvilágosodást? Elmegyek, megverem és felébresztem őket, megtanítom nekik a szútrák útját.

Elindult délnek és megtett több száz mérföldet. Az egyik délután elhatározta, hogy rövid pihenőt tart egy teaházban. Nagyon éhes volt, de az ebédidő már elmúlt. Az idős tulajdonosnő tisztelettel fogadta, és megengedte neki, hogy megpihenjen teaházában. Meghajolt előtte és így szólt:

– Jó napot nagy hírű szerzetes! Honnan jön?

– Északról.

– Hová megy?

– Délre.

– Miért megy délre?

– A Gyémánt szútra mestere vagyok – felelte Dok Szán. – Délen az egyik templomban a szerzetesek csak a fallal szemben ülnek, alszanak, és mégis elérik a megvilágosodást. Tiszta örület! Ezért elmegyek, megverem és felébresztem őket, és megtanítom nekik a Gyémánt szútrát.

– Ez csodálatos! – ámuldozott az idős hölgy. – Ön a Gyémánt szútra mestere! Kérdezhetek Öntől valamit? Ha helyesen válaszol, vendégül látom ebédre. Ha rosszul felel, nem szolgállok fel Önnek ételt.

– Hallgasson! – kiáltott rá mérgesen Dok Szán. – A Gyémánt szútra mesterével beszél! Az én tudásom példátlan szerte a földön. Ne kérdezzen tőlem semmit!

– Jól van – felelte az idős hölgy. – A Gyémánt szútra azt tanítja, hogy a múlt-tudat, a jelen-tudat és a jövő-tudat nem éri el a megvilágosodást. Ezért megkérdezném: milyen tudattal fog ebédelni?

Dok Szánnak leesett az álla. Dadogott, de nem tudott válaszolni, és elvörösödött. Teljesen összezavarodott. Az idős hölgy így szólt hozzá:

– Tíz éven át tanulmányozta a Gyémánt szútrát! Ha nem tud

válaszolni erre a kérdésre, akkor hogyan tanítja majd az alvó szerzeteseket délen?

A csónakos szerzetes

Régen Kínában a nagy Jak Szán zen mesternek két fő tanítványa volt: Un Am és Dok Szong. Ők maguk is zen mesterekké lettek, mert Jak Szán mindkettőjüknek átadta a Tant. Un Am hatalmas, fáradhatatlan ember volt, olyan hanggal, mint a bronzharang, és ha felnevetett, rázkódott a föld. Tanítóként hamar nagy híre járt, tanítványok százai jöttek hozzá tanulni. Dok Szong pedig aprócska, vékony ember volt, olyan visszafogott természettel, hogy mások alig vették észre. Csak néhanapján tett vagy mondott olyasmit, ami napokig visszhangzott a tanítványok tudatában.

Amikor Jak Szán zen mester meghalt, Dok Szong elment Un Am-hoz, és így szólt:

– Nagy zen mester vagy, sok tanítványod, sok templomod van. Ez ellen nincs semmi kifogásom, de az én utam más. Folyókhoz, hegyekbe, felhők közé vezet. Ha elmentem, kérlek, küldj utánam egy tanítványt, hogy lerőjam tartozásomat Mesterünknek.

Ezekkel a szavakkal Dok Szong elindult Hya Dzsong tartomány felé. Ott letette szerzetesi ruháját, hosszúra hagyta a haját, vett egy apró csónakot, és azzal hozta-vitte az embereket a folyó egyik partjáról a másikra. Így Dok Szong egy egyszerű révész életét élte, teljes névtelenségben és szabadságban.

Sok év telt el. Egy közeli tartományban, Hon Am-ban élt egy fiatalember, akit Szon Hejnek hívtak. Kilencéves korában lett szerzetes, és azóta lelkiismeretesen tanulmányozta a szútrákat. A tartomány minden elsőrangú tudósánál tanult, és a nagy jármű sokkötetnyi szövegében tökéletes jártasságra tett szert. Végül mint az ország egyik legnagyobb szerűbb Dharma tanítóját tiszt-

telték, és az emberek mindenfelől sereglettek templomába gyakorolni és előadásait hallgatni.

Egy nap egy különösen jó előadás után, valaki megkérdezte:

– Mester, kérlek, magyarázd el nekem: mi a Dharma-test?

– A Dharma-test nem létezik – válaszolta Szon Hej.

– És mi az igazlátó szem? – hangzott el a második kérdés.

– Az igazlátó szem hiba nélküli – válaszolta Szon Hej.

Hirtelen a terem hátsó részéből hatalmas kacagás hallatszott, olyan erősen, hogy beleremegett a föld. A beálló döbrent csendben Szon Hej várt egy pillanatig, majd lelépett az emelvényről, és a terem közepén húzódó szabad téren át a terem végébe sétált. Megállt egy öreg szerzetes előtt, aki az előbb nevetett, meghajolt, és megkérdezte:

– Bocsásson meg, tisztelendő uram, de hol követtem el hibát?

A szerzetes mosolygott, értékelve Szon Hej alázatát.

– A tanításod nem helytelen – mondta –, de még csak nem is sejtetted a végső igazságot. Egy élesszemű mester tanácsára van szükséged.

– Lenne szíves tanítani engem? – kérdezte Szon Hej.

– Elnézésem kérem, de ez szóba sem jöhet. Miért nem mész el Hva Dzsong tartományba? Van ott egy révész, aki megmutatja neked az utat.

– Egy révész? Miféle révész lehet az?

– Oly hatalmas, hogy felette nincs hely a tetőnek, és oly parányi, hogy alatta nincs hely a tűnek. Lehet, hogy úgy néz ki, mint akármelyik révész, de menj és beszélj vele. Győződj meg róla.

Így hát Szon Hej otthagya sok-sok tanítványát, letette szerzetesi köpenyét, és elindult Hva Dzsongba.

Több nappal később Szon Hej megtalálta a csónakos embert. Öreg volt, elnyútt ruhában, és tényleg egyszerű révésznek tűnt. Csak biccentett, amikor Szon Hej a csónakba lépett. Párat húzott a lapáttal, majd hagyta a csónakot sodródni, és így szólt:

– Tiszteletreméltó uram, mely templomban időzik?

Szon Hej meglátta a kérdésben rejlő kihívást. Felült, figyelt, és ezt mondta:

– Ami hasonlít hozzá, nem tartózkodik; ami tartózkodik, nem hasonlít hozzá.

– Akkor mi lehet az? – kérdezte Dok Szung.

– Nem az, amit látsz.

– Hol hallottad ezt?

Idáig Szon Hej becsülettel állta a sarat, de a mester tökéletesen látta a tudatát. Majd hirtelen elkiáltotta magát:

– KACU!

Erre Szon Hej nem tudott mit mondani. Pár pillanatig csend volt. Akkor a mester megszólalt:

– Még a legigazabb állítás is földbevert karó, melyhez tízezer világekorszakon át ki lehet pányvázva a számár.

Ekkor Szon Hej teljesen elvesztette lába alól a talajt. Halott-sápadt lett, alig kapott levegőt.

A mester ismét megszólalt:

– Ezer méter zsinórt engedtem a vízbe, a hal itt ficánkol a horog szakállán. Miért nem szólsz?

Szon Hej kinyitotta a száját, de egy hang sem jött ki a torkán. Ekkor a mester kezében süvöltve lendült az evező, és eltalálta, olyan erővel, hogy Szon Hej a vízbe repült. Mélyen lemerült, és amikor feljött, fújta és köpködve, a hajó oldalába kapaszkodott. Ahogy felhúzódkodott, a mester rákiáltott:

– Mondd meg! Mondd meg! – és visszasújtotta a folyóba. Ekkor Szon Hej tudata az evező kemény ütésére kitárult, és mindent megértett.

Amikor feje a víz fölé került, taposni kezdett, és háromszor bólintott. A mester örömtől sugárzó arccal nyújtotta az evezőt, és visszahúzta Szon Hejt a csónakba. Pár percig ültek és nézték egymást. Akkor a mester ezt mondta:

– Játszhatsz a selyemfonállal a rúd végén, amíg nem zavarod meg a tiszta vízel, mindent jól csinálsz.

– Mit akarsz elérni ezer méter zsinórral?

– Az éhes hal egyszerre nyeli le a horgot és a csalit – felelte a mester. – Ha létben és nemlétben gondolkodsz, elkapnak, és megfőznek vacsorára.

Szon Hej nevetett, és így szólt:

– Egyetlen szavadat sem értem. Látom, hogy mozog a nyelved, de hol van a hang?

– Hosszú éveken keresztül halásztam ebben a folyóban, de csak ma fogtam aranyhalat.

Szon Hej a fülére csapta a kezét.

– Ez az. Olyan, mint ez. Milyen csodálatos! – folytatta a mester. – Szabad ember vagy. Akárhová mész, ne hagyj nyomot. Jak Szán mester mellett éveken keresztül nem tanultam mást, csak ezt. Te most megértetted, én pedig leróttam tartozásomat.

A két ember egész nap és egész éjszaka a vízen volt. Beszélgettek és hallgattak. Hajnalban kiveztek a partra, és Szon Hej kiszállt a csónakból.

– Viszontlátásra – köszönt el tőle a mester. – Többet ne gondoldj rám. Minden más szükségtelen.

Szon Hej elindult. Kis idő múlva megfordult, hogy utoljára visszanézzon. A mester a folyó közepéről integetett neki, azután hintázni kezdett előre-hátra, míg a csónak fel nem fordult. Szon Hej figyelte a vizet, hol bukkan fel a mester feje, de nem látta sehol. Csak a felfordult csónakot vitte az ár a szeme előtt, lassan, lefelé, amíg teljesen el nem tűnt.

Miért jött ide Bódhidharma?

Egyszer Sui-liao mester Hung-csouból elment meglátogatni Ma-cut, és megkérdezte:

– Mi az igazi jelentése annak, hogy Bódhidharma idejött?

Ma-cu földhöz vágta őt, mire Sui-liao hirtelen megvilágosodott. Felállt, összedörzsölte a tenyerét, és hangosan nevetve így szólt:

– Milyen csodás! Milyen csodálatos! A több ezer számadhi és a fel nem mérhető magasztos jelentés egyetlen hajszál végén lakozik. Ebben a pillanatban megismertem azok forrását.

Majd leborult a földre és visszavonult.

A vadász

Egy napon Huj-cang szarvasra vadászott. Miközben elhaladt Ma-cu temploma előtt, megállt, hogy tiszteletét tegye a kapuban álló mesternél.

– Látott erre felé szarvast? – kérdezte a mestert.

– Ki vagy te? – kérdezte Ma-cu.

– Én vadász vagyok.

– Tudod, hogyan kell lőni?

– Persze.

– Hány szarvast tudsz lelőni egy nyílvezzővel?

– Egyetlen egyet.

– Akkor te nem tudod, hogyan kell lőni!

– Mester, maga tudja?

– Én az egész csordát lelövöm egyetlen nyílvezzővel.

– Mindegyikben van élet, miért lőné le az egész csordát?

– Ha ezt tudod, akkor miért nem lövöd le magad?

– Ha azt kérné, hogy lőjem le magam, igazán nem tudnám, hogyan tegyem meg.

– Lám, ennek a fickónak most minden fájdalma szertefoszlott – mondta Ma-cu.

Erre Huj-cang eldobta az íját és Ma-cu tanítványa lett.

Ökör

Egy napon, amint Huj-cang a konyhában dolgozott, Ma-cu megkérdezte tőle:

– Mit csinálsz?

– Egy ökröt ápolok.

– Hogyan?

– Mihelyt újra a legelőre megy, orránál fogva visszavonszolólok ide.

– Te valóban ápolod azt az ökröt – mondta Ma-cu.

Erre Huj-cang visszavonult.

Milyen igazságot láttál meg?

Amikor Jüeh-san mester először látogatta meg Si-tout, megkérdezte:

– Tanulmányoztam egy keveset a három kocsit és a tanítások tizenkettes felosztását, de úgy hallottam, hogy Kína déli részén a mesterek közvetlenül a tanítványok tudatára mutatnak rá, hogy meglássák igazi természetüket és elérjék a buddhaságot. Mivel még nem értem ezt, ezért arra kérem a mestert, hogy adjon nekem valami tanácsot.

– Ezt az utat képtelen vagy elérni, azt az utat sem tudod. Akár ez az út, akár nem, képtelen vagy elérni.

Jüeh-san nem értette, Si-tou azt tanácsolta:

– Menj el Kiangsziba, és kérdezd meg a nagy Ma-cu mestert.

Jüeh-san megfogadta tanácsát és elment Ma-cuhoz, neki is feltette ugyanezt a kérdést. Ma-cu így válaszolt:

– Néha úgy tanítom az embereket, hogy felvonom szemöldökömet és pislantok egyet. Máskor nem így tanítom őket. Amikor felvonom szemöldökömet és pislantok egyet, az helyes. Amikor nem, az helytelen.

Ezen szavak hallatán Jüeh-san elérte a nagy megvilágosod-

dást; de mivel nem volt semmije sem, amivel kimutathatta volna háláját, ezért lehajtotta fejét és meghajolt.

– Milyen igazságot láttál meg, hogy meghajoltál? – kérdezte Ma-cu.

– Si-tounál olyan voltam, mint egy szúnyog, aki a vasökör hátát csipkedi – válaszolta Jüeh-san.

Ma-cu megerősítette ezt.

Honnan jöttél?

Pomil tizenöt évesen lett szerzetes. Miután néhány éven át tanulmányozta a szútrákat, elment Kínába csan meditációt gyakorolni. Ott ráakadt Jen-kuan csan mesterre.

– Honnan jöttél? – kérdezte tőle a csan mester.

– Szillából – hangzott a válasz.

– Tengeren jöttél, vagy szárazföldön?

– Sosem jártam tengeren vagy szárazföldön.

– Akkor hogyan jöttél?

– A nap és a hold szabadon megy keletre vagy nyugatra. Mi állhatna az útjukba?

Jen-kuan csan mesterre nagyon jó benyomást tett a válasza, és maga mellé vette tanítványnak.

A buddhaság elérése

Valamivel később Pomil megkérdezte Jen-kuan csan mestert:

– Mit jelent a buddhaság elérése?

– A Tao (Út) nem olyasmi, amit gyakorlással vagy tanulással el lehetne érni. Nem kellene bemocskolnod igaz tudatodat és nem kellene, hogy elképzeléseid legyenek a Buddháról vagy a buddhaságról. Ha folyamatosan éled, tapasztalod az Egy Tudatot, az a Tao – felelte a csan mester.

E szavak hallatára Pomil hirtelen elérte a megvilágosodást. Jen-kuan mellett maradt hat éven át, és odaadással szolgálta mesterét.

Csan tanítás

Egyszer Jüeh-san csan mester megkérdezte Pomilt:

– Honnan jössz?

– Jen-kuan mester templomából.

– Ő a csannak mely fajtáját tanítja?

– Azt mondja, hogy a nem-változó tudat a csan.

– Milyen idejétmúlt tanítás ez! A jó, a rossz, az öröm, a harag, a bánat, a boldogság, minden a csan. Miért lenne egyedül a nem-változó tudat a csan?

– Akkor mi a csan?

Jüeh-san felemelte a kezét, az égre mutatott, majd a földre.

– Neked csak kezed van, de szád nincs. Ha nem lenne kezed, hogyan válaszolnál nekem?

– Mit jelentsen ez?

– A számmal kérdeztem a csanról, nem a kezemmel.

– Akkor válaszolok neked a számmal. Azt akarom, hogy úgy beszélj, hogy közben ne mozogjon a nyelved, az ajkad.

– Éppen erre akartalak kérni én is! Miért nem próbálsz meg először te magad?

Jüeh-san megveregette Pomil hátát és így szólt:

– Valóban keletről jött bölcs ember vagy.

A tiszta szél

Pomil az elkövetkezendő években Kínában vándorolt. Egy napon találkozott Jüeh-san csan mesterrel, aki megkérdezte a fiatal tanítványt:

– Honnan jössz?

– Elhagytam Kiangszit, hogy ide jöjjenek – válaszolta Pomil.

– Minek jöttél ide?

– Azért, hogy lássalak.

– Hogyan jöttél ide? Az itt és az ott között nincs út.

– Ha még egy lépéssel feljebb mész, nem fogom meglátni az arcodat.

Jüeh-san ezt hallva felkiáltott:

– Csodás! Csodálatos! Odakintről tiszta szél fúj lehűtve az ember vágyát.

Vimalakírti Dharmája

Indiában a Buddha idejében élt egy nagyon nagy tanító, a világi Vimalakírti. A buddhizmus egyik legjelentősebb szútrája, a Vimalakírti nirdésa szútra teljes egészében az ő tanítását tartalmazza. Tanítása oly briliáns és oly lényegre törő volt, dharmábeszédei olyan mély bölcsességről tanúskodtak, hogy kortársai félték szembeszállni vele a dharmá küzdelemben. Még a Magasztos legnagyobb tanítványai, Mandzsusri és Mandalájána is félve tisztelték őt.

Az egyik napon Vimalakírti nagyon betegen feküdt otthonában. Buddha megkérte tanítványait, hogy látogassák meg őt. Mandzsusri vezetésével a tanítványok ellátogattak Vimalakírtihez.

– Isten hozott benneteket – köszöntötte őket Vimalakírti. – Megérkeztetek, de nem adjátok jelét érkezéseteknek.

– Valóban – helyeselte Mandzsusri.

– Mi a nem-kettősség Dharma kapujának törvénye? – kérdezte Vimalakírti.

Miután minden tanítvány kifejtette a nem-kettősség Dharma kapujáról szóló értekezését, Mandzsusrí is megszólalt:

– Ez olyan valami, amiről nem lehet beszélni. Nem név, nem forma. Nem lehet kifejezni sehogyan sem.... Vimalakírti! Kérlek, mondd el nekünk értekezésedet a nem-kettősség Dharma kapujáról – fejezte be mondandóját Mandzsusrí.

Vimalakírti csendben maradt. Mandzsusrí így szólt:

– Csodálatos! Valóban ez a nem-kettősség Dharma kapuja.

Honnan jön a harang hangja?

Megkongatták a nagy templomi harangot.

– Honnan jön a harang hangja? – kérdezte Buddha.

– A harangból – válaszolta Ánanda.

– A harangból? De ha nem lett volna harangütő, hogyan csendült volna fel a hang? – kérdezte Buddha.

– Az ütőből jön a hang! Igen, az ütőből jön a hang – helyesbítette gyorsan magát Ánanda.

– Az ütőből? De ha nem lett volna levegő, hogyan jött volna a hang ide?

– Hát persze! A levegőből jön a hang.

– A levegőből? De ha nem lett volna füled, nem hallhattad volna a harang hangját.

– Úgy van! Szükségem van fülre, hogy halljam. Tehát, a hang a fülemből jön.

– A füledből? De ha nem lett volna öntudatod, hogyan foghattad volna fel a harang hangját?

– Az öntudatom hozta létre a hangot.

– Az öntudatod? Ánanda, ha nem lenne tudatod, hogyan hallanád a harang hangját?

– Egyedül a tudat hozta létre a hangot.

Buddha és Mára

Egy napon Mára jött meglátogatni Buddhát. Ánanda, aki Buddha tanítványa volt, nagyon meglepődött, amikor meglátta Márát és nem akarta beengedni.

– Nem szégyelled magad, hogy idejössz! Tűnj el! Buddha nem akar látni téged. Te démon vagy, az ő ellensége! – kiabálta Ánanda.

Mára tüstént megkaparintotta őt, felnevetett és így szólt:

– Azt mondd, hogy Buddhának ellenségei vannak?

Ánanda nagyon zavarba jött, és bement Buddhához, hátha ő elkergeti Márát. Buddha izgalomba jött, hogy láthatja Márát, és kiment üdvözölni őt.

– Hogy vagy? Régóta nem láttalak! Minden rendben van?

– A dolgok nem mennek olyan jól. Nagyon fárasztó nekem Márának lenni. Jobban szeretnék valaki más lenni. Nekem mindenkor durván kell beszélnem. Nem beszélhetek őszintén és nem tehetek semmit közvetlenül. Ravasznak és megtévesztőnek kell lennem. Tanítványaim az örületbe kergetnek. Állandóan a társadalmi igazságtalanságról, a békéről, az egyenlőségről, a megszabadulásról, az erőszaknélküliségről és ilyenekről beszélnek.

Buddha végighallgatta, és mélyen együttérzett Marával. Így szólt hozzá:

– Mára, azt hiszed, hogy mulatság Buddhának lenni? Tanítványaim beszélnek helyettem, én sosem beszéltem, ők építik az ízléstelen templomokat, és ők csomagolnak engem hétköznapi árucikkbe. Ez valóban lehetetlen állapot.

Kiszagótami és Buddha

Kiszagótami egy nagyon gazdag kereskedő fiához ment feleségül. Egy napon fiúgyermeket szült. De a kisfiú néhány hónap

múlva meghalt. Kiszagótami, aki azelőtt sohasem látott halottat, megőrült.

Tébolyodottan felkapta halott gyermekét és házról házra vitte, hátha ad neki valaki gyógyszert. Az egyik kedves öreg úr egyenest Sákjamuni Buddhához irányította őt.

Buddha így szólt hozzá:

– Menj, és hozzál fehér mustármagot egy olyan házból, ahol senki sem halt meg.

Kiszagótami hallva szavait, azonnal elrohant abban a gyermeteg hitben, hogy ha hoz fehér mustármagot ennek a megvilágosodott bölcsnek, akkor a csodás gyógyszer hatására gyermeke visszatér az életbe.

Kiszagótami házról házra járt, minden házban megkérdezte, és mindenhol azt válaszolták neki, hogy volt már halottuk. Olyan mélyen szíven ütötte ez, hogy józan esze nyomban viszszatért.

– Kicsi gyermekem – suttogta Kiszagótami –, azt hittem, hogy a halál egyedül veled történhet meg. De minden embernek ez a végzete.

Majd a halott kisleányt bevitte az erdőbe és magára hagyta.

Buddha halála

Amikor Buddha haldoklott, Mahákásjapa és más kiváló tanítványok megkérdezték tőle:

– Amint meghalsz, elveszítjük mesterünket. Hogyan folytassuk a gyakorlást? Hogyan irányítsuk a szanghát?

– Már elmondtam nektek a fogadalmakat. A fogadalmak a ti tanítótok. Ha helyesen gyakoroltok és megtartjátok a fogadalmakat, akkor irányítani tudjátok a szanghát, és segíteni tudtok mindenkinek az igaz út meglelésében.

Mi a Buddha?

Egy szerzetes megkérdezte Kuej-cungot:

– Mi a Buddha?

– Megmondom szívesen, de félek tőle, hogy nem fogod elhinni nekem.

– Hogy merészelném nem elhinni a mester egyszerű szavait?

– Az te vagy! – válaszolta Kuej-cung.

– Hogyan tudnád bebizonyítani?

– Ha szempilla van a szemedben, akkor az égen mindenütt hulló virágokat látsz.

A szerzetes hallva ezt, megértette.

Buddha egy pár fűcipő

Háromszáz évvel ezelőtt Koreában élt egy Szok Du nevű szerzetes. A neve kőfejet jelent. Együgyű ember volt. A szútrák túl bonyolultak voltak neki, ezért elhatározta, hogy a zent fogja tanulmányozni. De a zen ülést szintén nehéznek találta. Ezért csak munka-zent végzett a konyhában és a kolostorkertben. Havonta kétszer dharma beszédet tartott a zen mester. Ez mindig zavarral töltötte el Szok Dut. Egyik napon a dharma beszéd után odament a zen mesterhez:

– Mester, fárasztó ilyen butának lenni. Nincs olyan út, amit én is megérthetek?

– Tegyél fel egy jó kérdést nekem! – kérte a mester.

Szok Du megvakarta a fejét, néhány percig gondolkodott, majd megkérdezte:

– Rendben. Mindig a Buddháról beszél. Mondja meg, hogy mi a Buddha?

– *Dzsuk sim si bul* – válaszolt a zen mester.

Ez azt jelenti, hogy *a tudat a Buddha*. De Szok Du félreértette a szavakat, úgy hallotta, hogy a zen mester a *Dzsip sin si bul*

szavakat mondta. Ez viszont azt jelenti, hogy *egy pár fűcipő a Buddha*.

– Milyen bonyolult kongan – gondolta Szok Du.

Majd meghajolt a mester felé, és eltávozott. „Hogyan lehet a Buddha egy pár fűcipő? Meg fogom-e valaha is érteni?”

A következő három évben Szok Du ezen a nagy kérdésen törte a fejét, és folytatta munka-zenjét. Sosem kérte meg a mestert, hogy magyarázza el, csupán tudatában tartotta a kérdést minden pillanatban. Végül, az egyik nap, úgy három évvel később, nagy halom tűzifát vitt le a hegyről a kolostorba. Az úton megülötte a lábát egy kőben, elvesztette egyensúlyát, a tűzifa leest, fűcipői a levegőbe repültek. Amikor a cipők leestek a földre, látta, hogy mindkét cipője tönkrement. Szok Du pedig elérte a megvilágosodást. Nagyon boldog volt, és izgatottan futott a zen mesterhez.

– Mester! Mester! Most már értem, mi a Buddha!

A mester Szok Dura nézett, majd megkérdezte tőle:

– Na! És mi a Buddha?

Szok Du levette fűcipőjét, és fejbe vágta vele a mestert.

– Ez az igazság? – kérdezte a mester.

– Mindkét cipőm tönkrement – felelte Szok Du.

A mester felnevetett, és Szok Du öröm töltötte el.

A hároméves visszavonulás

Élt egyszer egy szerzetes, akit Buszol Goszának hívtak. Egy napon két szerzetestársával elhatározta, hogy csinálnak egy hároméves visszavonulást. Útban a hegyekhez, odaszaladt hozzájuk egy leány, és így fenyegetőzött:

– Ha nem vesz el valamelyikőtök feleségül, megölöm magam.

Buszol Goszá együttérzésből feleségül vette.

– Tele vagy vággyakkal. Ez nem egy bódhiszattva cselekedete, hanem egy önző emberé – mondták barátai.

A sok megvető és dühös szó után a két szerzetes folytatta útját.

Közvetlenül házassága után Buszol Goszá nagyon beteg lett. Nem tudott megmozdulni. Felesége nagyon kedves volt hozzá, mindent megtett érte: mosdatta, etette. Buszol Goszá három éven át csak feküdt az ágyában és a mennyezetet nézte.

A két szerzetes befejezte hároméves visszavonulását és hazafelé tartott. Eszükbe jutott dharmatestvérük, és elhatározták, hogy meglátogatják. Amikor elértek a házához, feleségét az udvaron találták.

– Jó napot! – köszöntötték. – Hogy van? Hol van a férje?

– Férjem három éve beteg. Olyan beteg, hogy nem tud semmit sem csinálni.

Az egyik szerzetes odasúgott a másiknak:

– Ez a rossz karmája. Megszegte a fogadalmakat és megházasodott, ezért beteg három éve.

Mivel látni akarták barátjukat, ezért megkérték feleségét, hogy hadd látogassák meg őt egy rövid időre. Bár a feleség egy kicsit haragudott rájuk, mégis kedvesen bevezette őket férje szobájába. Amint a szerzetesek beléptek, elkezdtek nevetni:

– Nocsak, három éve beteg vagy. Nahát!

Amikor Buszol Goszá meglátta őket, felkelt:

– Ó! Hogy vagytok? Nagyon szépen köszönöm, hogy meglátogattatok engem.

A két szerzetes döbbsen így szólt:

– Úgy hallottuk, hogy három éve beteg vagy. Hogyan tudál felkelni?

– Talán azért, mert keményen gyakoroltatok három éven keresztül – válaszolta Buszol Goszá.

– Meglehet – helyeselték büszkén a szerzetesek. – Minden nap aggódtunk érted.

– Olyannyira rossz a karmám, hogy három évig beteg voltam. De ti ezalatt keményen gyakoroltatok. Mi volt a gyakorlatotok? Kérlek, tanítsatok engem. Mit értetek el?

– Sok-sok szútrát és számos kiváló tanító beszédét olvastuk el, így megértettük Buddha összes tanítását – kérkedtek a szerzetesek.

Az elkövetkezendő néhány órában kifejtették neki, hogy mit tanultak. Végül Buszol Goszá így szólt:

– Igen, nagyon jól értitek a Buddha beszédét. Mi a Buddha tudata?

– A Buddha tudata?

– Igen. Mi a Buddha tudata?

– Te tudod, mi a Buddha tudata?

– Nos, azt hiszem, ha a Buddha tudatával rendelkeztek, akkor minden lehetséges. Tegyük egy próbát!

Majd szólította feleségét, és megkérte, hogy segítsen neki.

Felesége hozott három hosszú vékonynyakú, szélesaljú üveget, tele vízzel. Buszol Goszá megfogott három kötelet, és mindenegyes üveg nyakára tekert belőlük egyet, majd az üvegeket egymáshoz kötözte egy keresztgerendára a szobában. Hozott egy kalapácsot és így szólt:

– Itt egy kalapács. Ha ráverték az egyik üvegre a kalapáccsal, és nem folyik ki víz, akkor megvalósítottátok a Buddha tudatát. Próbáljátok csak ki!

Ezek a szerzetesek nagyon büszkék voltak. Ha nem próbálják meg, rossz színben tűnnek fel, ha megpróbálják, esetleg elhibázhatják. Úgyhogy megállapodtak abban, hogy megpróbálják.

Először az a szerzetes vert rá az üvegre, aki erős mantra gyakorlatot végzett. Az összes víz kiömlött. Utána a szútrákat tanulmányozó szerzetes vert rá az üvegre a kalapáccsal, és az összes víz kifolyt.

Végül, Buszol Goszán volt a sor. Nem használt kalapácsot. Rámutatott az üvegre és elkiáltotta magát:

– KACU!

Ez a KACU! olyan hangos volt, akár egy ágyúlövés. A két szerzetes meglepődve felugrott, amint az üveg szilánkokra tör-

ve a padlóra hullott, de a víz csak körbe-körbe forgott és nem loccsant ki a padlóra belőle egy csepp sem. A szerzetesek összeroskadtak, meghajoltak és így szóltak:

– Sajnáljuk! Kérlek, taníts bennünket!

Buszol Goszá elmosolyodott, és így szólt:

– Nem taníthatlak benneteket, már mindennel rendelkeztek. De meg kell látnotok igazi éneteket. Akkor azt csináltok, amit akartok. Majd fogta az üvegalakú vizet és kiöntötte az ajtón.

Nehéz? Könnyű?

Régen élt egy ember, akit Buszolnak hívtak. Mélyen megvilágosodott ember volt. Felesége, fia és lánya is elérték a megvilágosodást. Egy napon valaki felkereste Buszolt, és megkérdezte tőle:

– Nehéz a zen?

– Nagyon nehéz – válaszolta Buszol. – Olyan, mintha bottal próbálnád megütni a holdat.

A látogató zavarba jött és így gondolkodott magában: „Ha a zen tényleg olyan nehéz, mint amilyennek mondja, akkor hogyan volt képes megvilágosodni a felesége?” Így aztán fogta magát és elment Buszol feleségéhez.

– Nehéz a zen? – kérdezte tőle.

– A legkönnyebb dolog a világon – felelte a feleség. – Olyan könnyű, mint arcmosás közben megérinteni az orrodát.

Erre a látogató végképp összezavarodott. „Nem értem! Most nehéz vagy könnyű? Melyik a helyes?” Ezután a fiúhoz ment oda.

– Nehéz a zen? – kérdezte tőle.

– Nem nehéz, nem könnyű – válaszolt a fiú. – Ott van a száz fűszál hegyén a pátriárkák tanításának lényege.

A látogató kábultan odament a lányhoz, s közben így gondolkodott: „Ha nem nehéz és nem könnyű, akkor milyen?”

– A zen nehéz vagy nem? Apád, anyád és bátyád mind különböző választ adtak kérdésemre. Kinek van igaza? – kérdezte a lánytól.

– Ha nehezét hozol létre, akkor nehéz. Ha könnyűt hozol létre, akkor könnyű. De ha nem gondolkodsz, az igazság éppen olyan, amilyen. Mondd, hogyan tartod fenn tudatodat ebben a pillanatban?

A látogató nem válaszolt. A lány hirtelen megütötte és így szólt:

– Hol van most a nehéz és a könnyű?

A látogató hirtelen elérte a megvilágosodást.

Dol Um története

Ötszáz évvel ezelőtt élt Koreában egy nagyon gazdag és híres szútra mester. Ennek a szútra mesternek száz tanítványa volt. Az egyikük, a századik a sorban, egy fiatal szerzetes volt, Dol Um. Egy napon Dol Um a következő belátásra jutott: „Ezek a szútrák nem szükségesek. Hiszen, ha a tudat üres, akkor mi szükség van a szútrákra?” Megértette, hogy gyakorolnia kell egy zen kolostorban. Ezért így szólt mesteréhez:

– Mester, egyedül a szútrák olvasása nem jó. El kell mennünk egy zen kolostorba. Öreg vagy már és nemsokára meghalsz. Hová fogsz menni?

– Nem tudom – válaszolt a szútra mester. – Igazad van. Menjünk. De ki fogja gondját viselni földemnek, istállómnak, birtokomnak?

– Van jónéhány hozzáértő tanítványod. Hagyjál rájuk mindent.

– Rendben van. Határoztam. Holnap indulunk.

A szerzetesek közül egyik sem volt olyan, mint Dol Um. Mindegyikük így gondolkodott magában: „Gazdag akarok lenni. Híres szútra mester akarok lenni.” De a századik a sor-

ban más volt, okos és szeretetreméltó. Mestere így gondolkodott: „Elhatároztam, hogy megállok száz tanítványnál, s erre Buddha egy ilyen különlegesen jóképességű fiút küldött hozzám századiknak. Jobb lesz, ha követem a tanácsát.”

Összehívta a gyülekezetet, és bejelentette, hogy elmegy egy zen kolostorba ezzel a fiatal tanítvánnyal. Megkért mindenkit, hogy viselje gondját rizsültetvényének és istállójának. Minden szerzetesnek adott valami munkát.

Másnap kora reggel bepakoltak egy kis élelmiszert, elköszöttek, és elhagyták a kolostort. Miután hegynek fel megtettek néhány kilométert, megálltak pihenni és teázni. Amint a fiatal tanítvány lenézett a völgyben elterülő kolostor irányába, felkiáltott:

– Mester! Nézze! Tűz van! Mi éghet ott?

– Ó! Ne! Az istálló! Menj csak egyedül! Nekem vissza kell mennem a kolostorba!

– De, Mester! Hamarosan meghalsz! Hová mész?

– Vissza kell mennem!

Így a szútra mester visszatért templomába. Dol Um rájött, hogy tanítójának sok ragaszkodása van és nem képes megváltozni. Ezért egyedül ment egyenest a zen kolostorba.

Három év múlva a híres szútra mester meghalt, és elterjedt halála híre, ekkor negyvenkilencnapos hagyományos szertartást terveztek ezer vendéggel. Sok szerzetes jött el, hogy osztozzon az ételen, az italon és a mester pénzén. Dol Um is eljött a temetési szertartásra. Mikor összetalálkozott egyik dharmatestvérel, a szerzetesvezetővel, az így szólt hozzá:

– Hibáztál. Amikor mesterünk haldoklott, nem látogattad meg. Erre most idejössz, hogy részt kérsz az örökségből.

– Nem, nem akarok sem földet, sem pénzt. Két bögre rizslevest kérnék, ha ez lehetséges.

– Csak ennyit?

– Igen.

– Rendben van.

Az volt a szokás, hogy az ételt felajánlották a helyi démonoknak, hogy azok ne merjenek bűnt elkövetni a szertartás területén. Dol Um fogta a levest és kivitte a szántóföldre, a temetési területen kívülre, ahol nagy sziklák álltak a rizs őrléséhez. Majd bement a templom legbelső Dharma termébe, és háromszor ráütött az egyik oszlopra. Hirtelen egy hosszú kígyó jelent meg, kikúszott a sziklákhöz, és megitta az összes rizs-levest.

– Mester! – szólt Dol Um. – Miért tett szert ilyen testre?

– Sajnálom – felelte a kígyó. – Nem hallgattam rád, s most kígyó testem van.

De miért kígyó? Elvégezték érte a negyvenkilencnapos temetési szertartást, és mégis egy kígyó testére tett szert! Tudata olyan volt, mint egy kígyóé, ezért öltött ilyen testet. Ekkor a kígyó elkezdett sírni.

– Mester, tele vagy vágyakkal – mondta Dol Um. – Megetted a levest, mégsem volt elég. Ez a kígyótest nem jó számodra. Ez csak egy vágy-test. Verd a szikládba a fejed, és szabadulj meg ettől a testtől!

– Nem, ez a test mégsem olyan rossz! Képtelen lennék megtenni!

– Próbáld meg! Próbáld meg!

A beálló csendben Dol Um hirtelen megfogta a kígyót, s fejét háromszor a szikládba verte. Megölte.

Ekkor a kígyó testéből egy kék füstfelhő bújt elő és szállt fel az égbe. Dol Um követte. A közelben egy madár repült, és a felhő kezdte felölni annak alakját.

– Nem jó! – üvöltötte Dol Um.

A felhő továbbszállt, s egy tehén alakját kezdte felölni.

– Nem jó! – kiáltotta még hangosabban Dol Um.

A felhő egyre beljebb és beljebb szállt a hegyekbe, egészen egy kis házig, ahol egy középkorú pár lakott. A felhő beszállt a házba.

Négy évvel később, Dol Um visszament az erdei házhoz. Megkérdezte a párt, hogy van a hároméves fiuk. A házaspár

megdöbbsent. Sosem látták ezt a szerzetest azelőtt. Honnan tudta, hogy van egy gyermekük? A gyermek halálosan beteg volt. Dol Um megkérte őket, hadd nézze meg a kisfiút. Amint a kezébe vette és felemelte, a gyermek meggyógyult és elmosolyodott.

– Kérlek benneteket, adjátok nekem fiatokat – mondta Dol Um. – Ha nem adjátok, újra megbetegszik és meghal.

A házaspár habozott, de végül beleegyezett. Látták, hogy a szerzetes és gyermekük közt nagyon közeli kapcsolat van.

Egy napon, amikor a kisfiú ötéves lett, Dol Um így szólt hozzá:

– Itt az idő, hogy megértsd önmagad.

– Igen, uram. Hogyan?

Dol Um elvezette őt egy rizspapír ablakhoz, amelyen egy aprócska lyuk éktelenkedett.

– Ül le ide és nézd ezt a lyukat addig, amíg egy nagy tehén át nem bújik rajta. Csak ennyi. Ne gondold semmire. Csak várd, hogy mikor jelenik meg a nagy tehén. Amikor előjön, megérted igazi éned.

A kisfiú a hegyi remetelakban csak evett, aludt, és nézte a lyukat. „Mikor fog a tehén megjelenni?” Nagyon tiszta gyermeki tudatában csak ezt a kérdést őrizte. Eltelt egy nap, két nap, és a századik nap felé a lyuk egyre nagyobb és nagyobb lett, majd hirtelen egy hatalmas tehén bújott elő rajta. „BUUUU!”

– Mester! Mester! – kiáltotta a kisfiú. – Megjelent a tehén!

Dol Um odaszaladt és pofon vágta a kisfiút.

– Hol van a tehén? – kérdezte tőle.

– Ó!

A kisfiú tökéletesen megértette önmagát, és elérte a megvilágosodást. Majd tanítójára nézett és így szólt:

– Azelőtt te voltál a tanítványom.

– Igen, uram – válaszolta Dol Um és meghajolt.

A szerzetes és a hivatalnok I.

Az egyik napon egy hivatalnok meglátogatott egy szerzetest. A legtöbb szerzetestől eltérően, ez a szerzetes egy fán élt. A hivatalnok, mikor meglátta egy magas fa ágain ülve, megszólította:

– Mester, nagyon veszélyes helyzetben vagy.

– Nem én vagyok veszélyes helyzetben, hanem Ön – válaszolt a mester.

– Hogyan lehetnék veszélyes helyzetben, amikor én vagyok a helyi kormányzat feje? Hogyan lehetne az én helyzetem veszélyes?

– A négy elem folyton zakatja Önt. A születés, a betegség, az öregség és a halál körforgása mindenkor befolyással van Önre. A kapzsiság, a harag, a tudatlanság és az önteltség aggodalmait az Ön társai. És még azt mondja, hogy nincs veszélyes helyzetben?!

A hivatalnok, mivel intelligens volt és rendelkezett a bölcsesség gyökereivel, azonnal megértette a szerzetes szavait, és így szólt:

– Mester, valóban az én helyzetem sokkal rosszabb a tiédnél.

A szerzetes és a hivatalnok II.

Az egyik napon egy magas beosztású hivatalnokot vittek gyaloghintójában az úton. A hivatalnok meglátott egy zen szerzetest egy fa ágain ülve, amint a Dharmát tanítja.

– Öreg, mit csinál a fán, ilyen ingatag helyzetben? Egy rossz lépés, és halálra zúzza magát.

– Meg kell mondanom méltóságodnak, hogy az Ön helyzete sokkal ingatagabb. Ha elvétek egy lépést, azt egyedül én szenvedem el. De ha Ön, aki ilyen magas hivatalt visel, hibázik egy döntésében, akkor az ezek életére kihatással van.

Po Csu-i zavarba jött, s beült gazdagon díszített gyaloghin-

tőjába. Egy pillanatra elgondolkodott a hallottakon, s hirtelen megértette.

– Nem rossz válasz – mondta. – Ha képes a buddhizmus lényegét egyetlen mondatban megfogalmazni nekem, akkor a tárútványa leszek. Egyébként elválnak útjaink, és soha többé nem látjuk egymást.

– Milyen könnyű kérdés! Hallgasson csak ide! A buddhizmus lényege az, hogy ne tegyen semmi gonoszat, csak jól, és tartsa meg a tiszta tudatot.

– Ennyi lenne? Ezt még egy hároméves gyermek is megvalósítja.

– Így igaz! Egy hároméves gyermek megvalósítja, ellenben egy nyolcvanéves öregember nem képes ezeket gyakorolni.

A zen gyakorlás

Egyszer To An zen mester elhatározta, hogy meglátogat egy templomot. Vándorszerzetesi ruhát, s nem zen mesteri köpenyt öltött magára. Amikor megérkezett a templomhoz, beszélgetésbe elegyedett egy szerzetessel, aki nem ismerte fel benne a zen mestert. Kis idő múltán a szerzetes mesteréről kezdett beszélni:

– Mindennap ezerszer borul le. Csak egyszer eszik egy nap. Harminc éve ki sem tette a lábát a templomból. Folyton csak ül. Ő Kína legnagyobb zen mestere.

– Hm, hm, tényleg különleges embernek tűnik – felelte To An. – Nem tudnám semmiben sem utánozni. Képtelen vagyok naponta ezerszer leborulni, de a tudatom sosem tunya. Képtelen vagyok egyszer enni napjában, de sohasem vágyom az ételre. Képtelen vagyok hosszabb időt tölteni egy templomban, de akárhová megyek, nincs előttem akadály. Képtelen vagyok sokáig ülni, de sohasem engedek a kísértésnek.

– Nem értelek! – fakadt ki a szerzetes.

– Menj, és kérd meg a mesteredet, hogy magyarázza el neked – tanácsolta To An.

A szerzetes meghajolt, és bement a templomba. Kisvártatva futva jött a zen mester, és To An elé érve háromszor leborult.

– Nagy zen mester vagy! Hadd legyek a tanítványod! Nagyon ragaszkodtam a kemény gyakorláshoz, de most szavaidat hallva, kitisztult a tudatom.

– Nem, nem – nevetett To An –, nem lehetek a tanítód. Már nagy zen mester vagy. Egyetlen dolgot kell tenned: tartsd meg azt a tudatot, amivel leborultál előttem. Már szabad ember vagy. Ezelőtt, ha leborultál, ültél, ettél, csak magadért tetted. Most mindenkiért teszed.

Ezt hallva a zen mester sírni kezdett örömében. Újra meghajolt To An előtt és így szólt:

– Köszönöm.

Mindenütt Buddha

Két kínai szerzetes éppen úton volt, és elhaladtak egy elhagyott, lakatlan templom mellett. Az egyiküknek vizelnie kellett. Betért a templom csarnokába, és a Buddha szobor előtt könnyített magán. A másik szerzetes megszidta:

– Nem látod, hogy itt Buddha van! Hogyan tehetsz ilyet?

– Mondd meg nekem, hogy hol nincsen Buddha, és akkor oda vizelek.

– Mindenütt Buddha van – tarútotta a másik.

– Ebben az esetben, bárhová vizelhetek – felelte megkönynyebbülten az első szerzetes.

Ki a tolvaj?

Egyszer két kínai szerzetes zárandokútra indult. Egyikük, Li-san öt szem almát tett a batyujába. A másik, akit Csu-jünek hívtak, egy nagy kést vitt magával, hátha szükség lesz rá.

Az egyik napon fáradtan megálltak egy folyó partján. Leültek egy dombra és a sodrást figyelték. Li-san elővette az almákat, és kettejük közé tette a földre. Társa elővette a kést, és az almák mellé fektette. Ültek és hallgattak, közben megevettek két-két szem almát. Egy alma maradt közöttük.

– Van még egy alma! Szívesen megenném! Finom alma.... – gondolta magában az egyik. – De biztosan megharagszik, ha énteszem meg.

– Nocsak, ki eszi meg az almát? Nagyon jóízű alma.... – gondolta magában a másik. – Meg kéne enni, de biztosan megharagszik, ha megeszem.

Eltelt néhány perc. A két szerzetes ült, és magában rágódott. Észre sem vették, hogy közben mögójük lopózott egy kisfiú. Ültek, s félszemmel az almát figyelték. Hirtelen egy kis kezét látták, amint felkapta az almát, és eliszkolta vele.

– Tolvaj! Tolvaj! A bűdös életbe, elvitte az almát! – kiáltotta haragosan Csu-jü, és felkapta kését.

Li-san hirtelen elérte a megvilágosodást, és így szólt:

– Nem ő a tolvaj! Mi vagyunk azok! Nem tudtunk osztózni egy szem almán!

Ezer Buddha kolostora

Három kínai szerzetes zárandokútra indult. Elhatározták, hogy bejárják a zen kolostorokat és mindenütt tanulnak valamit. A három szerzetes nagyon eltérő alkat volt. Szeng-cu a szútrák iránt érdeklődött, Jung-fent a művészetek vonzották, Sin-sant nem érdekelt semmi.

Egy napon elértek az Ezer Buddha kolostorához, bementek a főcsarnokba és megálltak az oltár előtt.

– Miért van itt ezer Buddha? – kérdezte Szeng-cu.

Jung-fen ékesszóló, mindenre kiterjedő magyarázattal állt elő.

Szeng-cu érdeklődve hallgatta. Sin-san pedig ásítózott.

– Miért van itt ezer Buddha? – kérdezték tőle haragosan.

– Mert ennyit faragtak ki – válaszolta unottan Sin-san.

A másik két szerzetes nem tudott mit mondani.

De-an! De-an! Mi vagy te?

Von Hjo 617-ben született. Születése és gyermekkora egybeesett a polgárháborúk kegyetlen időszakával.

A legenda szerint a fiatal Von Hjo látva a véres polgárháború szörnyű pusztítását, úgy döntött, hogy leborotválja haját és a hegyekbe megy szerzetesi életet élni. A hegyekben szútrákat olvasott, de a buddhizmus igazi jelentését nem értette meg. Amikor megtudta, hogy Kínában található egy zen mestert, aki segítségére lehet a megvilágosodás elérésében, hátára vette a batyuját és elindult.

Az egyik este, amint áthaladt egy sivatagon, megállt egy kis zöld foltnál, ahol néhány fa és némi víz volt. Majd aludni tért. Éjjél körül felébredt, nagyon szomjasan. Sötét volt. Négykézláb tapogatózott vizet keresve. Végül kezével egy csészefélét érintett meg. Felkapta és ivott belőle. „Milyen pompás!” – áradozott Von Hjo. Utána mélyen meghajolt, hálát adva Buddhának az ajándék vízért.

Reggel, amikor felkelt, meglátta maga mellett, hogy mit használt csészének. Egy összezúzott koponyát, rászáradt vérral és az arccsontokhoz ragadt húscsapatokkal. Különös férgek nyüzsgtek és úszkáltak a benne lévő koszos esővíz tetején. Von Hjót erős hányinger fogta el. Kinyitotta száját. Amint elhánnya magát, tudata kitárult és megértette. Előző éjjel, mivel nem lá-

tott és nem gondolkodott, a víz pompás volt. De most reggel a látás és a gondolkodás hányásra készítette. „A gondolkodás hozza létre az egész világmindenséget. Ez az egyetemes szeretet. A gondolkodás nélkül nincs világegyetem, nincs Buddha és nincs Dharma. Minden egy és üres” – vonta le a következtetést Von Hjo.

Ezután már nem volt szüksége zen mesterre. Már értette az életet és a halált. Ezért visszafordult Koreába.

Húsz év telt el. Ez idő alatt Von Hjo a legismertebb szerzetessé vált az országban. A nagy Szilla király megbízott tanácsadója volt, és a leghatalmasabb nemesi családok tanítója. Ahányszor csak nyilvános tanítást adott, a terem mindig megtelt. Gyönyörű templomban élt, a legjobb tanítványokat tanította, a legfinomabb ételeket ette, s éjjel az igazak álmát aludta.

Abban az időben, Szillában élt egy kiváló zen mester: kis öreg ember, szakállcsomóval és olyan bőrrrel, mint egy öszszegyűrt papírzsák. Mezítláb, rongyos ruhákban, csengőjét rázva járta a városokat. „De-an! De-an, nem gondolkodik. De-an, éppen ilyen. De-an a csendes tudat. De-an! De-an!” Von Hjo halott róla, és egy nap felmászott a hegyi barlanghoz, ahol lakott. Távolról szívhez szóló éneket hallott, mely visszhangot vert a völgyekben. De amint megérkezett a barlanghoz, a mestert egy halott őzike mellett ülve találta, amint siratta az állatot. Von Hjo megdöbbsent. Hogyan lehet egy megvilágosodott lény boldog vagy boldogtalan, amikor az ellobbanásban nincs semmi, ami boldogságot vagy szomorúságot okozhatna, és nincs senki, aki boldog vagy szomorú lehetne. Egy darabig szótlánul állt, majd megkérdezte a mestert, miért sír.

A mester elmondta. Ráakadt az őzgidára, miután anyját megölték a vadászok. Nagyon éhes volt. Ezért lement a városba, hogy tejet kolduljon. Mivel tudta, hogy senki sem adna tejet egy állatnak, azt mondta, a fiának kell.

„Szerzetes gyerekkel? Milyen mocskos öregember!” – vetették meg az emberek. De néhányan adtak egy kis tejet. Így ment

ez egy hónapon át, eleget kéregetve az őzike életben tartásához. Am a botrány túl nagy lett, végül már senki sem segített. Három napon át kutatott tej után. Talált is egy keveset, de mire visszalért a barlanghoz, az őzike már meghalt.

– Nem érted? – zokogta. – Az én tudatom és az őzike tudata ugyanaz. Nagyon éhes volt. Tejet akart. Tejet akarok. Most halt. Az ő tudata az én tudatom. Ezért sírok. Tejet akarok.

Von Hjo kezdte megérteni, milyen nagy bódhiszattva a mester. Amikor az érző lények boldogok, ő is boldog. Amikor szomorúak, ő is szomorú.

– Kérlek, taníts engem! – szólt hozzá Von Hjo.

– Rendben van. Gyere velem – válaszolt a mester.

Ezután elmentek a város vöröslámpás negyedébe. A mester megfogta karját és egy gésaház kapujához vezette. „De-an! De-an!” – rázta a csengőt. Egy gyönyörű nő nyitott ajtót.

– Elhoztam látogatóba a nagy Von Hjo szerzetesét!

– Ó! Von Hjo! – kiáltotta kajánul a gésa.

Von Hjo elpirult. A gésa elpirult, s szemei tágra nyíltak. Nagy örömmel, félve és jókedvűen vezette fel őket az emeletre, amiért a híres, jóképű szerzetes meglátogatta. Miközben ételt és bort hozott vendégeinek, a mester így szólt Von Hjóhoz:

– Húsz éven át királyok, hercegek és szerzetesek között éltél. Nem jó egy szerzetesnek, hogy mindig a mennyben tartózkodik. A pokol világát is meg kell ismerned, s a vágyaikban fetrengő embereket is meg kell mentened. A pokol is éppen olyan, mint ez. Ma este küldd ezt a bort egyenest a pokolra.

– De én eddig még egyetlen egy fogadalmat sem szegtem meg – tiltakozott Von Hjo.

– Jó utat! – mondta a mester, majd a gésa felé fordult és szigorúan így szólt hozzá:

– Nem tudod, hogy bűn bort adni egy szerzetesnek? Nem félsz, hogy a pokolra kerülsz?

– Nem – válaszolt a gésa. – Von Hjo jön, és megment.

– Nagyon jó válasz – dicsérte a mester.

Von Hjo a gésával töltötte az éjszakát, és több mint egy fogadalmat szegett meg. A következő reggelen levetette köntösét és táncolva ment végig az utcákon, mezítláb és rongyosan. „De-an! De-an! Az egész világmindenség éppen olyan, mint ez! Mi vagy te?”

Kvánszéüim Bószál

A zen tradíció egyik leghíresebb története a korabeli Kínában játszódik és egy kisleányról szól, Szulról. Családjá mintegy ezer évvel ezelőtt élt, közel a híres Ma Dzso zen mester templomához. Papája a zen mester egyik tanítványa volt, s gyakran járt el Szullal együtt látogatóba a mesterhez. Az egyik alkalomkor Ma Dzso így szólt Szulhoz:

– Te nagyon jó kisleány vagy. Szeretnék adni neked egy ajándékot, a *Kvánszéüim Bószált*. Csak ismételd e nevet mindenkor, és el fogod érni a boldogságot.

A buddhizmusban az együttérzés bódhiszattváját hívják Kvánszéüim Bószálnak.

Szul énekelni kezdte a *Kvánszéüim Bószál* mantrát. Az iskolába menet, házi munka közben és játék alatt is énekelte. Végül minden egyes pillanatban, attól függetlenül, hogy mit csinált.

Három év múlva ruhákat mosott lent a folyónál. Miközben sulykolta a mosnivalót, énekelt. Este egy szerzetes megkongatta a templom nagyharangját, jelezve az esti szertartás kezdetét. Szul énekelt, verte a bottal a ruhákat, a templom harangja szólt. Hirtelen a bot hangja, a harang kongása és Szul éneke eggyé vált, s tudata kitárult.

Ma Dzso elismerte Szul megvilágosodását, noha gyermek volt még. S ahogy felnőtt, megházasodott, gyermeket szült, úgy vált az egyik legnagyobb zen mesterré. Sokan jártak hozzá, és ő sokaknak segített.

Egy napon leányunokája meghalt. Szul nagyon szerette őt,

s csak sírt és sírt mindenki szeme láttára, akik részvétlátogatásra jöttek hozzá. A vendégek nagyon elcsodálkoztak, és így sutogtak egymás között:

– Szul megvilágosodott. Már túl van életen és halálon. Miért sír akkor? Unokája halála megzavarta volna?

Végül az egyikük összeszedte bátorságát és megkérdezte Szult. Ő azonnal abbahagyta a sírást és így válaszolt:

– Könnyeim a legjobb segítség. Jobb, mintha énekelnék neki. Amikor meghallja könnyeimet, belép a nirvánába. Értitek?

Senki sem értette.

A megfizethetetlen Tanítás

Egyszer egy tanítvány jött Hjang Bong zen mesterhez.

– Mester, kérlek, tanítsd nekem a Tant.

– Sajnálom, de a tanításom nagyon drága – válaszolta Hjang Bong.

– Mennyibe kerül?

– Mennyit tudsz fizetni?

A tanítvány a zsebébe nyúlt, és néhány pénzérmét vett elő:

– Ennyi az összes pénzem.

– Ha egy aranyhegyet ajánlanál is, a tanításom akkor is túl drága lenne – felelte Hjang Bong.

Igy a tanítvány elvonult zent gyakorolni. Néhány hónap kemény munka után visszatért Hjang Bonghoz.

– Mester, neked adom az életem, bármit megteszek érted, a rabszolgád leszek. Kérlek, taníts!

– Ha ezernyi életet ajánlanál is, a tanításom akkor is túl drága lenne – felelte Hjang Bong.

A tanítvány elkedvtelenedve ismét távozott. További hónapok kemény gyakorlása után visszatért.

– Odaadom neked a tudatomat. Most már tanítasz?

– A tudatod egy veder búzló szemét. Semmi hasznát sem

veszem. Ha tízezer tudatot ajánlanál is fel, a tanításom akkor is túl drága lenne – válaszolta Hjang Bong.

A tanítvány megint elment keményen gyakorolni. Egy idő után arra a belátásra jutott, hogy az egész világmindenség üres. Így hát visszatért a mesterhez, és ezt mondta:

– Most már tudom, milyen drága a tanításod.

– Milyen drága? – kérdezte Hjang Bong.

A tanítvány elkiáltotta magát:

– KACU!

– Nem, ennél drágább – mondta Hjang Bong.

A tanítvány elment. Teljesen megzavarodott, és úrrá lett rajta a teljes kétségbeesés. Megfogadta, hogy addig nem kerül a mester színe elé, amíg el nem éri a legmagasabb rendű felébredést. Végül ez a nap is elkövetkezett, és a tanítvány visszatért.

– Mester, most már igazán értem: az ég kék, a fű zöld.

– Nem, nem, nem – rázta a fejét Hjang Bong –, a tanításom ennél is drágább.

Ezt hallva a tanítvány dühbe gurult:

– Már értem, már nincs szükségem a tanításodra, viheted, dugd a seggedbe!

Hjang Bong nevetett. Ez még jobban dühítette a tanítványt. Sarkonfordult, és kicsörtetett a szobából. Épp kilépett volna az ajtón, amikor Hjang Bong utána szólt:

– Várj csak!

A tanítvány visszafordult.

– Ne vedd el a tanításomat – mondta Hjang Bong.

E szavakat hallva a tanítvány megvilágosodott.

Gyang Ha zen mester megvilágosodása

Egy napon Gyang Ha zen mester elhatározta, hogy meglátogatta régi tanítóját, Gyeho mestert. Gyalog indult Szöulba, s az egyik napon egy apró falucskán haladt keresztül. Senkit sem látott az utcákon. Azonnal tudta, hogy valami nincs rendjén, és szörnyű előérzet fogta el. Bekopogott az egyik ház ajtaján, de senki sem válaszolt, ezért benyitott. Öt test hevert a padlón, az oszlás különböző állapotában. Benyitott a szomszéd házba is, ott még több rothadó tetemet látott. Rémülettől dermedten börtorkált végig a főutcán, ahol meglátott egy táblát, rajta a következő figyelmeztetéssel: „Vigyázz! Kolera! Ha kedves az életed, tűnj el!”

A felirat pörölyként csapott Gyang Ha mesterre, és tudata azonnal kitisztult.

Visszatért templomába. Összehívta tanítványait, és így szólt hozzájuk:

– Mindnyájan azért jöttetek ide, hogy a szútrákat tanulmányozzátok, én pedig tanítottalak is titeket. De most már tudom, hogy a szútrák csak a Buddha szavai, nem pedig a tudata. Igaz, hogy sok-sok szútrát elsajátítottam, de az igazságot mégsem fogtam fel. Nem taníthatlak tovább benneteket! Ha folytatni akarjátok tanulmányaitokat, sok kitűnő szútra mestert találtok, akik boldogan tanítanak benneteket. Engem már csak igazi természetem meglátása érdekkel, és nem tanítok addig, amíg el nem értem a megvilágosodást.

Gyang Ha bezárkózott a szobájába. Tanítványai elhagyták, egyet kivéve. Napjában egyszer, tanítványa ételmezt vitt neki, letette az ajtó elé és távozott. Gyang Ha egész nap zent gyakorolt, hol ülve, hol fekvé. Egy konganon dolgozott, amit az egyik zen gyűjteményben talált: „Jong Um zen mester ekképpen mondta: Mielőtt a szamar elmegy, a ló már megérkezik. Mit jelent ez?” „Milyen szép halott leszek” – gondolta Gyang Ha. „Esküszöm, ha nem jutok túl életem és halálom, nem hagyom el

ezt a szobát.” Amikor álom környékezte, fogott egy cipészárt és a combjába vágta.

Eltelt három hónap. Ezalatt Gyang Ha szemernyit sem aludt. Amikor tudatát tompának érezte, állkapcsát egy éles kard élére helyezte, hogy ezzel serkentse magát a konganhoz való visszatérésre. Éjjel-nappal küzdött, hogy elnyerje a választ.

Az egyik napon tanítványa a szomszédos városba utazott, ahol összetalálkozott Li úrral, Gyang Ha közeli barátjával.

– Mestered mit csinál mostanában? – kérdezte Li úr.

A tanítvány elmesélte Gyang Ha fogadalmát, majd így folytatta:

– Keményen gyakorol. Csak eszik, ül és fekszik.

– Ha csak eszik, ül és fekszik, akkor bizony tehénként fog újraszületni – mondta Li úr.

A tanítvány nagyon megdühödött.

– Hogy mondhat ilyet? Tanítóm Korea legkiválóbb tudósa. Meg vagyok győződve arról, ha tanítóm elhagyja e világot, a mennybe jut!

– Ez nem válasz! – förmedt rá Li úr.

– Hogyhogy nem? Mit válaszolhattam volna?

– Például ezt: Ha tanítóm tehénként születik újra, akkor olyan tehen lesz, aminek nincs orrlyuka.

– Tehén, aminek nincs orrlyuka? Mit jelent ez? – csodálkozott a tanítvány.

– Menj, kérdezd meg a mesteredet!

Amikor a tanítvány visszatért a templomba, bekopogtatott Gyang Ha ajtaján, majd elmesélte a történeteket. Mihelyt befejezte, csodálkozására Gyang Ha az ajtót helyéről kirúgva kisüvített a szobából.

– Hát ez az! A tehen, aminek nincs orrlyuka! – kiáltotta Gyang Ha, és jókedvűen táncra perdült. Tanítványa megrökönyödve figyelte. „Ez megbolondult!” – gondolta magában. Ezen a napon Gyang Ha elérte a nagy megvilágosodást.

Sír a kőember

Amikor Mán Gong zen mester fiatal szerzetes volt, megkérdezték tőle: „A tízezer dharma visszatér az Egybe. De hová tér vissza az Egy?” Nem tudott válaszolni, s hosszú ideig foglalkoztatta ez a kérdés. Majd egy napon, amikor meghallotta a templomi harangot, elérte a megvilágosodást. Nagyon boldog és magabiztos volt. Templomról templomra járt, és jónéhány szútra mesterrel találkozott. Egyiküktől megkérdezte:

– A Lótusz Szútra a Dharmáról beszél. Honnan jön ez a Dharma?

A szútra mester nem tudott válaszolni. Mán Gong megütötte őt, és így szólt:

– Ez a Dharma. Most már érted.

Egy másik templom szútra mesterétől azt kérdezte:

– A Hua Jen Szútra a tudatról beszél. Mi a tudat?

A szútra mester nem tudott válaszolni, és Mán Gong őt is megütötte.

Bejárta a vidéket és sok szútra mestert ütött meg. Mán Gong teljesen el voltelve önmagától: „Már megvilágosodott vagyok.” Végül, egy napon találkozott Gyang Ha zen mesterrel Mágokszá kolostorában.

– Mán Gong Szünyim, hallom elérted a megvilágosodást – köszöntötte a híres zen mester.

– Igen – felelte Mán Gong.

– Akkor volna néhány kérdésem hozzád. Ez az ecset és ez a papír: azonos vagy különböző?

Mán Gong így gondolkodott: „Nem nagy ügy. Ez nagyon könnyű.” Majd így szólt:

– A papír az ecset, az ecset az papír.

– Honnan jön a papír és az ecset? – kérdezte Gyang Ha zen mester.

– KACU! – kiáltotta Mán Gong.

– Nem jó, de nem is rossz – felelte Gyang Ha.

Majd újabb kérdéseket tett fel, amelyekre Mán Gong könnyedén válaszolt. Végezetül azt kérdezte:

– „Sír a kőember” – énekeljük a hagyományos temetési szerlartáson. Mit jelent ez?

Mán Gong megzavarodott. Azelőtt nem hallott ehhez hasonló kérdést. Szorult helyzetben érezte magát és minden büszkesége elszállt.

– Nem érted ennek a jelentését! Akkor, hogyan mondhattad azt, hogy az ecset az papír, a papír az ecset? – förmedt rá Gyang Ha zen mester.

Mán Gong mélyen meghajolt és így szólt:

– Ne haragudjon, kérem tanítson engem.

– Régen egy szerzetes megkérdezte Dzsódzsú zen mestert: „Van a kutyának Buddha-természete?” Dzsódzsú így válaszolt: „Nincs!” Érted?

– Nem tudom.

– Csak menj egyenesen a nem-tudom útján, rendben van? – mondta Gyang Ha zen mester.

A következő három évben Mán Gong nagyon keményen gyakorolt, állandóan megtartva a nem-tudom tudatot. Egy napon a Tongdoszá kolostorának Teljes Boldogság Zen Központjában ült. Meghallotta a templomi harangot, és elérte a teljes megvilágosodást. Küldött egy levelet Gyang Ha zen mesternek: „Nagyon köszönöm a nagy tanítást. Ma már értem: a kimcsi csípős, a cukor édes.”

Gyang Ha zen mester nagyon boldog volt, és a Tant Mán Gongnak adta tovább.

Útban hazafelé

Egy este Gyang Ha zen mester és tanítványa, Mán Gong éppen hazatérőben voltak templomukba élelemszerző útjukról. Zsáruk megtelt rizsszel. Nagyon nehéz volt, ezért megállapodtak

abban, hogy felváltva viszik. Mivel Mán Gong volt a tanítvány, ezért úgy illett, hogy ő vigye a zsákot hosszabb ideig. Gyang Ha zen mester mit sem törődve küszködő tanítványával, gyors léptekkel haladt előre. Mán Gong alig bírta követni, pedig hányszor hangoztatta, milyen nehéz a zsák.

Ahogy áthaladtak egy falun, s befordultak egy sarkon, Gyang Ha zen mester meglátott egy bájos leányt, amint jött ki egy kapualjból, fején vízzel telt korsóval. Gyang Ha váratlanul magához rántotta a leányt és szájon csókolta. A leány rémülten segítségért kiáltott, miközben fejéről a korsó leesett és darabokra tört. Zavarodottan és ijedten hazaszaladt, és csakhamar hangos lárma hallatszott otthonukból, ahonnan bátyjai és nénikéi, kezükben botokkal és sodrófával szaladtak ki, üvöltve:

– Te szarházi! Te szemétláda!

Hamarosan az egész faluban nagy zsvaj és lárma kerekedett. Gyang Ha és Mán Gong csak szaladtak, mentve életüket. Mán Gong, hátán a nehéz zsákkal nyargalt hazafelé. Fusson, ki merre lát! A falubeliek még sosem láttak embert olyan gyorsan futni, mint őket. Rövid idő múlva az üldözés abbamaradt, amint a két tökfilkó, Gyang Ha és Mán Gong elhagyták a falu környékét.

Megálltak meggörnyedve, fújtatva és lihegve. Mán Gong még mindig méltatlankodott az őt ért támadás miatt, de azért megkönnyebbülten vette tudomásul, hogy túlélte ezt a meleg helyzetet. Gyang Ha bágyadt mosollyal az arcán megkérdezte:

– Na mi van, Szünyim, nehéz a zsák?

– Hogy nehéz-e? Észre sem vettem, hogy a hátamon van, olyan gyorsan szaladtunk – válaszolta Mán Gong.

– Jól van! – felelte Gyang Ha. – Míg szaladtunk, eszedbe sem jutott a nehéz zsák, és sikerült megtenned az utat, majdnem házáig, egy szuszra!

Gyang Ha zen mester amint hátranézett a távoli falu irányába, hangos kacagásra fakadt.

此是...
...
...
...

白...
...

Veszélyes!

Egyszer, amikor Mán Gong és Gyang Ha épp egy erdőn vágtak keresztül, hirtelen felhőszakadás érte utol őket. Egy hatalmas sziklából álló barlangszerűségben kerestek menedéket. Gyang Ha meredten nézte a fejük fölött tornyosuló sziklát, ami nagyon nyugtalanította Mán Gongot, mire megkérdezte:

– Mester! Miért figyeli azt a sziklát?

– Félek, hogy a fejünkre esik.

– Hogyan eshetne le onnan? – kérdezte meglepődve Mán Gong.

– A legbiztonságosabb hely a legveszélyesebb – válaszolta Gyang Ha.

Ezután kimentek a barlangból és tovább sétáltak az esőben.

Ko Bong próbálkozó tudata

Ko Bong zen mester korának egyik legnagyobb tanítója volt. Arról volt híres, hogy megtagadta a szerzetesek tanítását, mivel nagyon lustának és arrogánsnak tartotta őket ahhoz, hogy zen tanítványok legyenek. Valamint nagyon ismert volt a konvenciókhoz nem ragaszkodó magatartásáról is.

Ko Bong Szünyim nem szeretett énekelni. Csak ülőmeditációt csinált, az volt a gyakorlata.

Egyszer, mint fiatal szerzetes, egy kis hegyi templomban élt. Az apát elment néhány napra, így Ko Bong egyedül maradt. Az egyik reggelen egy idős asszonyság kapaszkodott fel a meredek ösvényen a templomhoz, gyümölcsöt és egy zsák rizst cipelve a hátán. Amikor elért a fő Buddha Csarnokhoz, Ko Bong Szünyimot egyedül találta meditációban ülve.

– Ó, Szünyim! Sajnálom, hogy megzavartam Önt – mondta az asszonyság. – Azért jöttem fel erre a hegyre, hogy felajánljam ezeket az ételeket a Buddhának. Családomnak sok prob-

lémája van, és azt akarom, hogy valaki énekeljen a Buddhához értük. Lenne olyan szíves segíteni nekem?

Ko Bong Szünyim felnézett. Az asszonyság arca nagyon szomorú és őszinte volt.

– Természetesen – szólt. – Boldog vagyok, hogy énekelhetek Önökért. Nincs semmi probléma.

Majd levette a zsák rizst az asszonyság hátáról és bementek a konyhába, hogy elkészítsék a felajánlott ételt. Ahogy elkezdtek mosni a gyümölcsöt, Ko Bong így szólt:

– Nem tudom, hogyan kell megfőzni a rizst. Főzze meg maga, addig én elkezdek énekelni.

– Igen, Szünyim. Nagyon szépen köszönöm.

Ko Bong Szünyim visszatért a szobájába és felöltötte szertartásos köntösét. De mivel sohasem énekelt, ezért nem ismert egyetlen buddhista éneket sem. Így hát előkapart egy ősi taoista szútrát a holmijai közül és visszament vele a Buddha Csarnokba. Felvette a moktakot és elkezdte ütni, közben felolvasott a taoista könyvből. Általában különféle alkalmakra az Ezer szem és kéz szútrát illő recitálni, ám erről Ko Bong Szünyim nem tudott. Ütötte a moktakot és hangosan énekelte a taoista szútrát. Körülbelül egy óra múlva befejezte.

Az idős asszonyság nagyon-nagyon boldog volt.

– Köszönöm szépen, Szünyim! Maga nagyon kedves! Azt hiszem, most sokkal jobb! – mondta Ko Bongnak.

Ezután elhagyta a templomot. Amint ereszkedett le a hegyi ösvényen, összetalálkozott az apáttal.

– Jó napot, Li asszonyság! A templomból jön?

– Igen! – felelte az asszonyság. – Mostanában sok probléma van a családomban, ezért felmentem, hogy imádkozzak a Buddhához. Ko Bong Szünyim segített nekem.

– Az szörnyű! – fakadt ki az apát.

– No, de miért?

– Mert Ko Bong Szünyim nem tudja, hogyan kell énekelni. Lehet, hogy valaki más volt az...

– Nem! Nem! – rivallt rá az asszonyság. – Ko Bong nagyon jól csinálta. Nagyon sokat segített nekem!

Az apát ránézett és így szólt:

– Honnan tudhatta, hogyan kell jól csinálni? Ezek nagyon különleges énekek! Ko Bong Szünyim nem tudja, hogyan kell azokat énekelni, mi több, nem tud énekelni!

– Igen, értem – mondta az asszonyság.

Ez az asszonyság egykoron szerzetesnő akart lenni, így jól ismerte az összes különféle szútrát. Tudta tehát, hogy Ko Bong Szünyim egy taoista szútrát recitált.

– Mi a helyes éneklés? Ő nagyon jól tudta – magyarázta az asszonyság. – Teljes átéléssel énekelte a szútrát. A szavak nem fontosak. Egyetlen egy fontos dolog van, hogyan tartja fenn a tudatát. Ko Bongnak csupán próbálkozó tudata volt, csak csinálta.

– Igen, ez így van – szólt az apát. – Úgy vélem a tudat nagyon fontos.

Elköszöntek egymástól, majd folytatták útjukat. Amikor az apát felért a templomhoz, Ko Bong Szünyimot ülőmeditációban találta.

– Te énekeltél Li asszonyságnak?

– Igen.

– De te nem tudod, hogyan kell énekelni.

– Így van – szólt Ko Bong. – Nem tudom, hogyan kell énekelni. Tehát, csak énekeltem.

– Akkor mit recitáltál? – kérdezte az apát.

– Egy ősi taoista szútrát használtam.

Az apát fejét vakargatva elsétált.

Miért mondasz csúnyákat rólam?

Ko Bong felöntött a garatra. Hazatért szobájába, lefeküdt és rázendített tanítója, Mán Gong zen mester szidalmazására:

– Mán Gong nem ért semmit sem... nem korrekt ember... beszéde szart sem ér.

Mán Gong éppen akkor sétált el szobája mellett és meghalotta őt. Benyitott az ajtón és rákiáltott:

– Ko Bong, miért mondasz csúnyákat rólam?

Ko Bong meglepődve ült fel ágyában és így szólt:

– Nem mondok semmi csúnyát Önről, zen mester. Én csak Mán Gongot szidalmazom.

– Mán Gong és én azonosak vagyunk vagy különbözünk? – kérdezte a zen mester.

– KACU! – kiáltotta Ko Bong.

Mán Gong nevetett és így szólt:

– Túl sokat ittál! Most menj aludni.

A kölcsön

Hogy Ko Bong Szünyim és Mán Gong Szünyim között milyen mély barátság volt, azt jól érzékelteti az a történet, amely arról az időről mesél, amikor Ko Bong Szünyim Mán Gong zen mesternél, Dzsanghjé kolostorában tartózkodott.

Akkoriban sok zen szerzetes élt ott, s ezért sok étel fogyott. A szerzetesek mind elmentek koldulni, hogy a napi háromszori étkezéshez megszerezzék a betevő falatokat. Több mint tíz nappal később a szerzetesek egytől-egyig visszatértek a hegyi kolostorba. Ko Bong ugyan nem kapott rizst, mégis büszkén tért vissza egy számmárral. Ekkor megkérte Mán Gong zen mestert, hogy fizesse ki a kölcsönkért szamarat.

Mán Gong meghökkenve így szólt:

– Hol a rizs? Visszajöttél pénz nélkül, és még van pofád arra kérni, hogy fizessem ki a szamarat?!

– Amit koldultam, azt mind odaadtam a szegény embereknek – válaszolta Ko Bong. – Mivel tizenöt napon át másutt voltam, ezért egy csomó ételt és pénzt takarítottam meg, amit ha

itt maradtam volna, biztosan elhasználtam volna. Ha kifizetnéd a számár árát, mindenki jól járna.

Mán Gong zen mester felnevetett és így szólt:

– Nem hétköznapi ember vagy, hanem kiváló!

Mi van, fiam, félsz a haláltól?

Egyszer Ko Bong Szünyim Tán Ong Szünyimmal együtt a Güm-gáng hegyen tartózkodott, s mire eljött a hosszú nyári monszun ideje, addigra sajnós elfogyott az ennivalójuk. Csúpan egyetlen maréknyi rizsük maradt, ezért megállapodtak abban, hogy körülbelül egy hétig nem esznek semmit sem, majd amikor a monszun véget ér, és az áradat a völgybe ömlik, rizslevest főznek, utána lemennek a nagy templomba. Bár odafigyeltek egymásra, mégsem jutott eszükbe, hogy levest főzzenek. Tán Ong Szünyim végül képtelen volt elviselni az éhséget, és így szólt:

– Ha ez így megy tovább, mindketten éhen halunk.

Majd megfőzte a rizslevest. Mihelyt megették, Tán Ong Szünyim nyomban morogni kezdett:

– Az lett volna a megoldás, ha mindketten éhen halunk?

Ko Bong Szünyim így válaszolt:

– Mi van, fiam, félsz a haláltól? Nekem valójában azért nincs életem vagy halálom, mert nem érdekel, hogy élek-e vagy halok.

Mindketten jól nevettek.

A temetés

Szung Szán megérkezett Ko Bong zen mester templomába, öreg, foltos visszavonulási ruhájában, egy hátizsákot cipelve. Meghajolt Ko Bong felé és azt mondta:

– Az összes Buddha egy rakás holttest. Mit szólnál egy temetéshez?

– Bizonyítsd be! – felelte Ko Bong.

Szung Szán belenyúlt hátizsákjába, kivett egy szárított tintahalat és egy üveg bort:

– Itt vannak a maradékok a gyászszertartásról.

– Akkor tölts nekem egy kis bort! – mondta Ko Bong.

– Rendben. Add ide a poharad! – mondta Szung Szán.

Ko Bong nyújtotta a tenyerét.

Szung Szán megütötte az üveggel, és így szólt:

– Ez nem pohár, ez a kezed.

Ezután letette az üveget a földre. Ko Bong nevetett.

– Nem rossz. Majdnem készen vagy. De van néhány kérdésed hozzám – mondta Ko Bong.

Elkezdte kérdezni Szung Szánt azokból a kongan gyűjteményekből, melyek az 1700 legnehezebb kongant tartalmazzák. Szung Szán habozás nélkül válaszolt.

Ekkor Ko Bong azt mondta:

– Rendben van. Az utolsó kérdés. Az egér macskaeledelt eszik, de a macskatál törött. Mit jelent ez?

– Az ég kék, a fű zöld – válaszolta Szung Szán.

Ko Bong megrázta fejét és azt felelte:

– Nem.

Szung Szán elképedt. Eddig még sosem tévesztett el egy zen kérdést sem. Arca elvörösödött, ahogy az egyik *éppen ilyen* választ adta a másik után. Ko Bong csak a fejét rázta. Végül Szung Szán dühösen és csalódottan kifakadt:

– Három zen mester adta meg nekem az inkát. Miért mondd azt, hogy nem helyes?

– Mit jelent? Mondd meg! – förmedt rá Ko Bong.

A következő ötven percben Ko Bong és Szung Szán egymással szemben ültek, meggörnyedve, mint két kandúr. Feszült csend volt. Végül váratlanul Szung Szán megtalálta a választ. Ez *éppen ilyen* volt.

Amikor Ko Bong meghallotta, szemei könnyesek lettek, és öröm öntötte el arcát. Átölelte Szung Szánt és azt mondta:

– Te vagy a virág, én vagyok a méh.

1949. január 25-én Szung Szán megkapta a Tani Ko Bongtól, így ő lett a 78. pátriárka. Ko Bongnak ez volt az egyetlen Tanátadása.

A szertartás után Ko Bong így szólt Szung Szánhoz:

– A következő három évben csendben kell maradnod. Szabad ember vagy. Ötszáz év múlva ismét találkozunk.

Szung Szán már 22 évesen zen mester volt.

Az igazi Buddha

A kínai Fu Jüan Templom meglátogatása után Szung Szán zen mester így szólt az apához, Csüan-jin zen mesterhez:

– Ez a templom tele van nagy Buddhákkal és kis Buddhákkal. Melyik az igazi Buddha?

Csüan-jin apát az írásokból idézett válaszul:

– Ahol nincs Buddha, onnan tüstént menj tovább. Ahol van Buddha, ott ne állj meg és ne is maradjál.

– Én nem azt kérdeztem, hogy vajon van-e Buddha vagy nincs. Azt mondd meg kérlek, hol van az igazi Buddha?

Az apát télovázotl.

– Az igazi Buddha – mondta Szung Szán – éppen itt ül jobbra előttem a széken.

Ki vagy te?

Szu Bong zen mester, amikor fiatal volt, elhatározta, hogy meglátogatja Szung Szán zen mestert, és feltesz neki egy kérdést.

Kedvenc könyvében, a Hatodik Pátriárka szútrájában olva-

sott egy történetet, amely azt meséli el, hogyan világosodott meg Huj Neng, Egyszerű favágóként élte az életét, a piacon eladott fából tartotta fenn magát. Az egyik napon árusító helye mellett elsétált egy szerzetes, aki közben egy szútrát recitált: „Ha meg akarsz érteni a múlt, a jelen és a jövő összes budháit, akkor be kell látnod, hogy az egész világegyetemet egyedül a tudat teremti.” Amikor Huj Neng meghallotta ezt, megvilágosodott.

– Vajon mi a megvilágosodás, és hogyan érhetem el? – töprengett Szu Bong. – Ha megértem ugyanazt, mint ő, akkor bizonyosan én is megvilágosodom.

Újra és újra elolvasta, mégsem értette meg az idézetet. Elment tehát Szung Szán zen mesterhez, és így szólt hozzá:

– Szung Szán zen mester, van egy kérdésem.

– Valóban? Mi az?

– A Hatodik Pátriárka szútrájában van egy rész, amely arról szól, hogy Huj Neng meghallott egy szútra idézetet, és megvilágosodott – kezdte magyarázni Szu Bong.

– Ő, melyik az? – érdeklődött Szung Szán.

Szu Bong kinyitotta azon az oldalon a könyvet, letette a hosszú asztalra Szung Szán zen mester elé, majd elkezdte hangosan olvasni, ujjával követve a szavakat, amelyeket már régóta kívülről tudott:

– „Ha meg aka...”

De hirtelen Szung Szán zen mester rácsukta a könyvet Szu Bong ujjára, és így szólt:

– Ne olvass többet! Tedd félre!

– Mit csináljak akkor? – kérdezte zavarában Szu Bong.

– Ki vagy te?

Szu Bong nem tudott válaszolni.

– Ki vagy te? – kérdezte újra Szung Szán zen mester.

Hosszú csend következett. Szung Szán végül így szólt:

– Ne olvass több könyvet! Csak menj egyenest a *Ki vagyok én?* útján!

Szu Bong elhatározta, hogy Szung Szán zen mester tanítványa lesz, és mindaddig gyakorol, amíg meg nem érti mestere kérdését.

Szu Bong zen mester 1992. október 10-én kapta meg a Tant Szung Szán zen mestertől.

Szu Bong zen mester halála

Szu Bong zen mester 1994. július 17-én kongan tanítást adott egy tizennégyéves kislánynak a Hong Kong-i Zen Központban rendezett kétnapos visszavonuláson. Néhány kérdés után megkérdezte a kislányt:

– Mi az egyetemes hang?

A kislány a padlóra csapott.

Szu Bong zen mester hangja ellágyult:

– Helyes – mondta.

Hirtelen lecsuklott a feje. A Zen Kvan Um Iskolájának egyik legnagyobb zen mestere ebben a pillanatban elhagyta e világot.

Mutassa meg nekem az igazi természetét!

Egy tanítvány bement Szung Szán zen mesterhez beszélgetni.

– Szung Szán zen mester, maga sokszor tanít az igazi természetről. Most arra kérem, hogy mutassa meg nekem az igazi természetét! – kezdte a beszélgetést a tanítvány.

– Mit akarsz?

– Mutassa meg nekem az igazi természetét!

– Mit akarsz?

– Mutassa meg nekem az igazi természetét!

– Nem érted, hogy az igazi természetem az, amikor megkérdezem tőled: Mit akarsz?

– Ha a teste ebben a pillanatban meghalna, akkor hogyan válaszolna nekem?

– Majd válaszolok neked, amikor a testem meghal, feltéve ha tudod, hogyan kérdezz tőlem. Nos, tudod?

– Nem tudom.

– Kérdezd meg az eget, a folyókat és a fákat. Mind válaszolnak neked. Ugyanazt a választ adják – tanította Szung Szán zen mester.

Mi a Buddha?

Réges-rég, egy király, aki eretnek tanok követője volt, megkérdezte a Tiszteletreméltó Bharatit:

– Mi a Buddha?

– Igazi természeted meglátása a Buddha – válaszolt a Tiszteletreméltó Bharati.

– Mester, maga látja már az igazi természetét, vagy nem?

– Igen, már látom a buddha-természetem.

– Hol van a buddha-természet?

– Jelen van minden cselekedetben.

– Minden cselekedetben? Most képtelen vagyok meglátni.

– Ebben is megjelent, csak őfelsége nem látja.

– Én is rendelkezem vele, vagy nem?

– Ha őfelsége tesz valamit, akkor semmi sincs, amiben ne lenne jelen. Ha őfelsége nem tesz semmit, akkor nagyon nehéz meglátni annak lényegét.

– De amikor valaki tesz valamit, akkor hány helyen jelenhet az meg?

– Nyolc különféle helyen.

– Leírná ezt a nyolcat?

– Az anyaméhben magzatnak hívják; világra jöttekor csecsemőnek mondják. A szemben forma, a fülben hang, az orrban szag, a szájban beszéd, a kézben fogás, a lábban futás. Amikor

kiterjed, magába foglal mindent a világ jelenségeinek birodalmából. Amikor összehúzódik, ott van egy aprócska mocsokban. Akik ráébredtek arra, hogy ez a buddha-természet, azok löbbé nem hívják léleknek vagy szellemnek.

A király, amint meghallotta, hirtelen elérte a megvilágosodást.

Az ágyú és a kiáltás

Csin Ming-hu erőteljes kínai védelmi miniszter volt, aki a Ming dinasztia vége felé élt. Bár életének javarészét a katonai ügyeknek szentelte, mégis erős érdeklődést mutatott a csan buddhizmus iránt. Rendszeresen meghívták Hszin-hueh zen mester dharma beszédeire.

Az egyik napon, amikor a mester készült meginni szokásos csésze teáját beszéde végén, hirtelen egy hangos robbanás hallatszott. „BUUUM!” Csin parancsára egy ágyú tüzelt azért, hogy megrémítse a zen mestert. Az emberek valóban megijedtek, de a mester nyugodtan itta tovább a teáját, mintha mi sem történt volna.

Amikor megitta a teát, megkérdezte Csint:

– Mintha egy ágyúlövést hallottam volna. Valami baj van?

– Bocsánatát kérem. Biztos vagyok benne, hogy nincs semmi probléma – válaszolta kitérően Csin. – Az ilyen ágyúlövés szokásos esemény egy katonai táborhelyen.

Nemsokára újra teát szolgáltak fel. Amint Csin felemelte csészejét, hogy igyon, a zen mester egy hangosat kiáltott nagy riadalmat okozva.

– Mester! – tiltakozott Csin. – Miért tette ezt?

A zen mester csak nevetett és így szólt:

– Mi van? Hát nem tudod, hogy az ilyen kiáltás szokásos esemény egy zen kolostorban?

Csin a mester bocsánatát kérte.

Paj-csang rókája

Egyszer régen Paj-csang mester dharma-beszéd sorozatot tartott szerzetesek számára. A szerzetesek után egy öreg ember is rendszeresen bement a csarnokba, hogy végighallgassa az előadást. Miután a szerzetesek elhagyták a csarnokot, az öreg ember is távozott. Az egyik nap azonban az öreg utoljára maradt, és Paj-csang mester megkérdezte tőle:

– Ki vagy te?

Az öreg ember így válaszolt:

– Nem vagyok emberi lény. Régen, még Mahákásjapa idejében, szerzetesvezető voltam ezen a hegyen. Egyszer az egyik tanítványom megkérdezte tőlem, hogy vajon egy megvilágosodott lény alá van-e rendelve az okság törvényének, avagy nincs. Akkor azt válaszoltam neki, hogy nincsen alárendelve. Ezért büntetésül rókaként éltem ötszáz újrászületésen keresztül. Kérlek, add meg nekem a helyes választ, hogy megszabadulhassak ettől a róka-léttől! Mondd meg nekem, vajon egy megvilágosodott lény alá van-e rendelve az okság törvényének, vagy nincs?

– Az ilyen ember nem tekint el az okság törvénye felett – válaszolta Paj-csang mester.

Az öreg, ahogy meghallotta ezeket a szavakat, hirtelen elérte a megvilágosodást. Meghajolt, és így szólt:

– Megszabadultam a róka-léttől. Most vissza szeretnék térni erre a hegyre, ezért egy szívességet kérek tőled. Kérlek, temesd el a testem, ahogy egy halott szerzetest szokás.

Paj-csang megkondíttatta a szerzetesek vezetőjével a harangot, és kihirdette, hogy a déli étkezés után temetést fognak tartani egy halott szerzetes számára.

A szerzetesek nem tudták mire vélni a bejelentést, és így tanakodtak:

– Mindenki egészséges, a betegszoba is üres, vajon mit jelenthet ez?

丁巳仲秋金斗錄寫

Az étkezés után Paj-csang a hegy távoli oldalához, egy sziklához vezette a szerzeteseket. Botjával kipiszkálta mellőle egy öreg róka tetemét, és elvégezte a hamvasztási szertartást. Este felült a szószékbe, és elmondta a szerzeteseknek az egész történetet. A beszéd után Hváng Bok megkérdezte a mestert:

– Az öreg ember rossz választ adott, és ötszáz újraszületésen át róka-létre ítéltetett. De mi történt volna akkor, ha helyesen válaszol?

– Gyere ide hozzám – felelte Paj-csang –, és én megmondom neked.

Hváng Bok odament Paj-csanghoz, és pofon ütötte a mestert. Paj-csang mester felnevetett, és így kiáltott fel:

– Eddig azt gondoltam, hogy a barbároknak vörös a szakálluk, de most itt áll előttem egy valódi vörösszakállú barbár!

A tigris

Élt egyszer egy szerzetes, aki egy elhagyatott hegyen meditált. Az éghajlat keménysége és a hely elszigeteltsége miatt nehezen tudott elmélyülni tudatában. Folyton a lenti élet után ábrándozott. Egy este, amint ült, s elveszett egy vándorló gondolatban, hirtelen olyan érzése támadt, mintha valaki figyelné. Lassan hátranézett, s lám, egy tigris lapult az erdő sűrűjében. Egy rossz mozdulat és a tigris ráveti magát! Nem tudott mit tenni, ezért nyílegyenesen elmélyült tudatában. Amikor hajnalodott, a tigris a nappali világosságtól megriadva elsomfordált. A következő két éjszaka a szerzetes fogadalmai mellett kitartva folytatta meditációját. A tigris visszatért, és egész éjszaka ott lapult a szerzetes háta mögött. A negyedik nap hajnalán a szerzetes, a három éjszakai elmélyülést követően, elérte a nagy felébredést, majd a földre rogyott és meghalt. Temetésén a beszámolók szerint tigrist láttak, amint ott lapult a távolban és hangosan sírt fájalmában.

Oroszlán

Egy napon Pjonjang későn ért vissza Szoszán zen mester templomába. A zen mester megkérdezte tőle, hogy hol járt. Pjonjang elmondta, a Piro-hegyen volt gombát szedni, ezért késett. Szoszán megkérdezte tőle, látott-e oroszlánokat fenn a csúcson. Pjonjang nem mondott semmit, majd hirtelen egy hangosat ordított, ráugrott Szoszánra és megharapta. Szoszán azonnal megragadta szabad kezével zen botját és teljes erővel rávert egy nagyot Pjonjangra, aki félreugrott. Szoszán hangosan felnevetett és így szólt:

– Csodálatos! Csodálatos! Megharaptak.

Másnap Szoszán egybehívta tanítványait a csarnokba, és így szólt hozzájuk:

– A Gyémánt-hegyről van itt egy vérengző oroszlán. Vigyázatok magatokra, különben szembekerültök vele! Engem tegnap már megharapott.

Majd zen botjával az asztalra csapott, és elhagyta a csarnokot.

Mi ez?

Szoszán elment meglátogatni Pujong zen mestert, és így szólt hozzá:

– Korábban szerettem tanulni, így jártasságra tettem szert a konfucianizmus kínai fő műveiben, beleértve a Négy Könyvet és a Három Klasszikust. Később, miután szerzetes lettem, elolvastam az összes buddhista szútrát és alaposan kiismertem azokat. De nem tudok semmit a zenről. Nem értem a jelentését annak a tanításnak, hogy „a Buddha a tudat”. Elmondaná nekem a jelentését?

– Az a tudat, amit te nem értesz – válaszolta Pujong.

Szoszán értette egy kicsit, de nem volt teljesen elégedett.

– Mi a jelentése annak, hogy Bódhidharma ide jött nyugatról? – kérdezte Szoszán.

– Most nagyon elfoglalt vagyok – felelte Pujong mester. – Gyere vissza néhány nap múlva.

Ahogy Szoszán elhagyta a szobát, a mester utána kiáltott:

– Szoszán!

Szoszán meglepődve visszanézett és megkérdezte:

– Igen?

– Mi ez? Mondd meg gyorsan! Mondd meg!

Szoszán nem tudott válaszolni, de attól a naptól kezdve komolyan próbálkozott a „Mi ez?” kongannal. Miközben próbálta fenntartani a nagy kétséget, úgy érezte, hogy a sok könyv elolvasásából szerzett tudása akadályozza. Elment tanácsért Pujong mesterhez, aki azt mondta neki:

– A zen gyakorlat teljesen különbözik a világias tanulástól. Meg kellene szabadulnod minden tudástól és tanult dologtól, amire korábban szert tettél. Le kellene mondanod a gondolkodásról, amikor éppen teszel valamit. Tudatodnak tisztának kellene lennie; újra olyannak kellene lenned, mint egy egyéves kisbaba. Ezért inkább a tudatlanságnak szenteld magad, semmint a tudásnak. Az rendjén van, ha váratlanul belátást szerzel egy pátriárka konganja hallatán, de ilyen ritkán történik meg. Ha a tudatlanságnak szenteled magad, az azt jelenti, hogy kételkedsz. Ha kételkedsz, akkor a kétség minden képzetet eloszlat.

A helyes zen gyakorlás során át kell hatolnod a pátriárkák konganjain, és meg kell tapasztalnod az igazságot; el kell vágnod a gondolkodást! Tartsd fenn a kétséget szavak vagy gondolatok nélkül!

Olyan ez, mintha valami a torkodban lenne, és nem tudsz hányni vagy nyelni; mintha folyton a tartozásodat fizetnéd ki; mintha tyúk lennél, mely tojásokat kelt ki; mintha macska lennél, mely az egérllyukat figyeli; mintha szúnyog lennél, mely egy vasló hátát próbálja csipkedni...

E tanáccsal a tudatában, Szoszán még odaadóbban gyakorolta a zent. Az egyik napon megkérdezte Pujong zen mestert:

– Milyen az, amikor valaki a Buddhát keresi?

– Olyan, mintha az ökröt keresnéd, pedig éppen rajta ülsz – felelte a tanítója.

– És milyen, miután megtapasztaltad a Buddhát?

– Olyan, mintha éppen hazafelé tartanál az ökrön.

– Hogyan folytassam a zen gyakorlatot, ha megtapasztaltam?

– Úgy kellene folytatnod a zen gyakorlatot, mint amikor a földműves ostorával tartja vissza ökrét más birtokának háborításától.

E beszélgetés után Szoszán meghallott egy kakukkot a kertben, és elérte a megvilágosodást.

Kard

Egy napon Jojon megkérdezte Naongot:

– Miért akarsz szerzetes lenni?

– Meg szeretném haladni a szenvedés három világát és megmenteni az emberiséget. Kérlek, tanítsd meg nekem ennek a módját – válaszolta Naong.

– Mi az a valami, ami idejött? – kérdezte Jojon.

– Egyedül az jött ide, ami tud beszélni és hallgatni – felelte Naong. – Nem tudom, hogyan végezzek aszketikus gyakorlatokat, kérlek, tanítsd meg nekem ezek titkos útját.

– Én sem tudom. Menj el egy másik zen mesterhez, és kérdezd meg tőle – tanácsolta Jojon.

Naong elment Hvaom templomába, ahol éjjel és nappal állandóan gyakoroltak. Nem sokkal később elutazott Kínába, ahol találkozott Csih-kung csan mesterrel a Fa-jüan templomban. Csih-kung éppen akkoriban tért vissza Indiából. Naong néhány éven ál vele maradt, és tőle kapta meg az inkát. Később

elment a Csing-hui templomba, és találkozott Ping-san csan mesterrel, aki Lin-csi mester tizenkilencedik generációs örököse volt.

Amikor Naong meglátogatta Ping-sant, az éppen meditációban ült. A látogató néhányat lépett kelet felé, néhányat nyugat felé, majd leült. A mester megkérdezte:

– Honnan jössz?

– A Fa-jüan templomból jövök – válaszolta Naong.

– Kivel találkoztál ezelőtt?

– Csih-kung csan mesterrel, aki épp Indiából tért vissza.

– Mi volt az, amit Csih-kung tett?

– Mindennap ezer kardot használt.

– Csih-kung ezer kardját félretéve, hozzád ide nekem az egyik kardodat – mondta a mester.

Erre Naong megütötte ülőpárnájával. Ping-san mester felsírt:

– Ez a tolvaj mindjárt megöl engem!

Majd elvágódott meditációs párnáján. Naong talpra állította őt és így szólt:

– Az én kardom megöli az embert, de ugyanakkor vissza is hozza az életbe.

Hje Vol zen mester kardja

Hje Vol zen mester egyszer azt mondta:

– Van két kardom. Az egyik megöli az embert, a másik visszahozza az életbe. Tudjátok-e, hogy milyen kardok ezek, és mikor használom őket? Legyetek óvatosak, mert amikor találkoztok a kardommal, elveszítitek az életeteket.

Amikor egy japán generális, aki utálta a koreai szerzeteseket, meghallotta ezt, fogta magát és elment Hje Vol zen mesterhez. Elővette hosszú kardját és így szólt:

– Úgy hallom, van két kardod. Az egyik megöli az embert,

a másik visszahozza az életbe. De hogyan lehet neked kardod, amikor szerzetes vagy? És ha valóban van kardod, akkor mutasd meg nekem, vagy leszúrlak.

Hje Vol szelíden elmosolyodott és így válaszolt:

– Megmutatom a kardomat, feltéve, ha meglátod azt.

– Na, mutasd már!

– Nézz hátra, ott van!

Mihelyt a japán generális megfordult, Hje Vol nyakon ütötte és így szólt:

– Ez az én kardom. Halott vagy.

A japán generális úgy meglepődött, hogy a földre rogyott. Ahogy felállt, hirtelen megértette, hogy milyen nagy szellemi erővel bír a zen mester, majd meghajolt előtte.

Le-tan halott szavai

Huj-nan, Cu-ming Csu-jüan dharma örököse, legelőször Le-tan mestertől kapta meg a megvilágosodás pecsétjét. Azután egy szerzetesi csoport fejeként zárandokútra indult, tele lelkesedéssel és önteltséggel. Útja során véletlenül összetalálkozott Jün-feng szerzetessel, és együtt látogattak el a Hszi-hegyre. Egy este, amint éppen sétáltak, Jün-feng megkérdezte útitársától, hogy milyen tanítást kapott Le-tan mestertől. Miután Huj-nan kifejtette Le-tan mester zenjének lényegét, Jün-feng így vélekedett:

– Meglehet, hogy Le-tan Jün-men mester vonalához tartozik, mégis a két mester teljesen eltérő módon mutatja az utat a Dharmához.

Huj-nan megkérte, hogy fejtse ki a különbséget. Jün-feng így folytatta:

– Jün-men olyan, mint egy halhatatlanság-pirula, amit kilencszer csiszolnak, míg lökéletesen áttetsző nem lett: a vas arannyá változott át. Le-tan olyan, mint a higany, ezzel téveszt

meg téged, de elodázza a pillanatot, amikor be kellene lépnie a kemencébe.

Huj-nan dühbe gurult, amiért a társa így beszélt tanítójáról. Felkapott egy favánkost, és mérgesen Jün-fenghez vágta.

Másnap reggel Jün-feng bocsánatot kért Huj-nantól.

– Jün-men olyan nagy lélek, mint egy király. Gondolod, érdekelnék azok a halott szavak, melyek már elhagyták a száját? Biztos vagyok benne, hogy elérte a megvilágosodást, de amit elmondott, azokban nincs élet. Ha szavai halottak, akkor hogyan remélheti azt, hogy azok tanítványaiban életre kelnek?

Majd sarkon fordult és indulni készült, mire Huj-nan utána szólt és megkérdezte:

– Kit tartasz jó tanítónak?

– Cu-ming Csu-jüant – felelte Jün-feng. – Ahogyan tanítványaival bánik, az messze felülmúlja a kor más tanítóit. Menj el hozzá, ne vesztegess több időt!

Jün-feng és Huj-nan elbúcsúztak egymástól. Huj-nan hátára vette batyuját és elindult Cu-ming templomába.

Később Huj-nan hallotta Cu-minget tanítani, ahogy ócsárolja az ország majdnem minden egyes zen tanítóját, rámutatva hibáikra. Amikor éppen azt a tanítást kritizálta, amit Huj-nan személyesen Le-tan mestertől kapott, a fiatal szerzetes felbőszülten elhagyta Cu-ming templomát. Néhány lépés után azonban eszébe jutott, mit mondott neki Jün-feng a mester tanítási képességéről, és visszatért. Odament Cu-ming mesterhez és így szólt:

– Műveletlen és tapasztalatlan vagyok. Remélem, hogy elértem az Utat, de mégsem haladok az Úton. Hallva tanítását, úgy éreztem magam, mint az újtát vesztett ember, aki iránytűt talál. Kérem, szánjon meg engem! Tanítson és segítsen nekem eloszlalni kétségeimet!

Cu-ming felnevetett és így válaszolt:

– Hallottunk már rólad itt a csarnokban. Te vagy az, aki zen tanítókat látogatsz szerte az országban egy szerzetesi csoport-

tal. Ha kétségeid vannak, miért cipeled azokat magaddal? Miért nem maradsz itt nálam, és gyakorolsz addig, amíg eloszlatjuk kétségeidet?

Cu-ming szólt egyik szolgájának, hogy kínálja helyel Huj-nant, de ő visszautasította. Majd tovább könyörgött a mesternek, hogy segítsen neki.

– Jün-men zenjének követőjeként – mondta Cu-ming – be kellene látnod annak alapelveit. Emlékszel arra, amikor Jün-men megkímélte Sou-csut három botütéstől? Gondolod, hogy Sou-csu megérdemelte volna az ütéseket? Vagy szerinted rendjén volt, hogy nem kapta meg azokat?

– Természetesen megérdemelte volna – felelte Huj-nan.

– Hallod a bot szót, és azonnal azt mondod, hogy megérdemelte volna az ütéseket. Sou-csu napkeltétől napnyugtáig ütéseket érdemelt volna. Jün-mennek agyon kellett volna vernie őt, nem? – kérdezte komoran a mester.

Huj-nan értetlenül bámult, mire Cu-ming így szólt:

– Amikor először megláttalak, nem voltam biztos benne, hogy képes leszek tanítani téged. De most látom, hogy ez nem így van.

Huj-nan szertartásosan leborult előtte, s ezzel tanítványa lett. Cu-ming így folytatta:

– Ha valóban megérted Jün-men zenjének jelentését, azonnal mondd el nekem. Amikor Csao-csou találkozott a Tai hegyen egy idős asszonnyal, azt mondta, kiismerte azon nyomban. Mi volt az, amit meglátott benne?

Huj-nan arca elvörösödött, kiverte a veríték. A legcsekélyebb fogalma sem volt arról, hogyan válaszoljon. Mélyen megszégyenülve felállt és kicsörtetett a szobából.

Másnap, amikor Huj-nan elment Cu-minghez, az ócsárolva fogadta. Huj-nan zavarodottan kikerülte Cu-ming tekintetét, és így szólt:

– Nem tudom, miért jövök ide. Talán, hogy választ találjak – makogta Huj-nan. – Azt nevezi maga együttérzésnek, ahogy

a tanítványaival bánik? Hogyan lehet a Dharmát ilyen úton-módon átadni?

Cu-ming csak kacagott. Erre Huj-nan hirtelen megértette.
– Igaza volt! – kiáltotta. – Azok Le-tan halott szavai!

Az öreg és a fiatal

Csing-szu szerzetes Cu-ming mester tanítványa volt. Utolsó éveiben Lu-juanba vonult vissza. Nem messze tőle élt egy másik szerzetes, a fiatal Tou-suai Cung-juéh.

Egy napon egy látogató hozott néhány gyümölcsöt Tou-suainak. Ő elment Csing-szuhoz és így szólt:

– Öreg, valaki hozott nekem gyümölcsöt a szülőföldedről. Osztozzunk rajta!

– Azóta nem láttam ilyen fajta gyümölcsöt, amióta mesterem elhagyta e világot – sóhajtotta szomorúan az öreg.

– Ki volt a mestered?

– Cu-ming mester.

Tou-suai ezután néha meghívta magához Csing-szut, életéről és gyakorlatáról kérdezte. Egyszer Csing-szu megkérdezte tőle, kivel tanult.

– Hszin-csinggel – hangzott a válasz.

– Ki volt a mestere?

– Huj-nan – felelte Tou-suai.

– A fiatal Huj-nan csak rövid ideig volt Cu-minggel, de ő és tanítványai most nagy szerencsének örvendeznek.

A megjegyzés meglepte Tou-suait. „Nem mindennapi ez az öreg szerzetes” – gondolta magában. Később, néhány füstölőt helyezett ingujjába, elment Csing-szuhoz és tanítását kérte.

– Az olyan csekély erénnyel rendelkező ember, mint én, nem engedheti meg magának, hogy másokat tanítson – mondta Csing-szu. – De miért nem fejezed ki értésedet valahogyan?

Tou-suai amint befejezte, Csing-szu így szólt:

– Meglehet, hogy beléptél a buddhák birodalmába, de sohasem fogsz túljutni Mára birodalmának kapuin. Az egyik ősi bölcs azt mondta: „Ha kifejezed a végső szót, nem jutsz túl az utolsó akadályon.” Ezt még meg kell tanulnod.

Tou-suai éppen válaszolt volna erre, amikor Csing-szu hirtelen megkérdezte:

– Hogyan válaszolnál úgy, hogy nem mozog a szád?

Tou-suai újra meg akart szólalni, de Csing-szu egy hangos nevetéssel félbeszakította őt. Tou-suai ekkor hirtelen elérte a megvilágosodást.

Az éles kavics

Réges-rég, amikor Hsziang-jen Csih-kuan zen mester Kuej-san Ling-ju zen mesternél tanult, az így szólt hozzá:

– Úgy hallottam, hogy csodálatos elme vagy. Azt mondják, hogy amikor korábbi mesterednél, Po-csangnál voltál, és ő kérdezett tőled valamit, te tíz különféle választ adtál. Amikor tíz kérdést tett fel, te száz különféle választ adtál. De az éleseszűség és az éles szem az élet és a halál forrása. Most azt kérném tőled, hogy mondj egy mondatot, ami a születésedet megelőző időből való.

Csih-kuan teljesen összezavarodott és betámolygott a szerzetesek szállására. Elővette az írásokat, amiket éppen tanulmányozott, és elkezdte átvizsgálni azokat, hátha talál bennük egy mondatot, amit odavihet Ling-junak. De képtelen volt előhozakodni egy egyszerű mondattal. Így epekedett magában: „Nem tudod kielégíteni az éhségedet papírra festett rizs-süteménnyel.”

Visszament a mesterhez tanácsért. Ő így fogadta:

– Ha most mondanék neked valamit, akkor halálod napján engem szidnál. Akármit mondok, az az enyém, te semmi hasznát nem veszed.

Csih-kuan visszatért a szerzetesek szállására, fogta az összes írást, tanulmányt, és a tűzbe hajította azokat.

– Soha többé nem tanulmányozom a zent ebben az életben – mondta magában. – Inkább elmegyek egy hosszú zárandokútra, mint kolduló szerzetes. Legalább nem döglok bele abba, amit most csinálok.

Könnyes szemmel elhagyta Ling-jut, és egyenest a Hsziang-jen-szu templomba ment, hogy tiszteletét tegye a nemzet mestere, Huj-csung emléke előtt. Amikor odaért, elhatározta, hogy ott marad egy ideig és kipihen a fáradalmait.

Az egyik napon Csih-kuan kiment a kolostor elé, hogy eltávolítsa a bozótot és a gízgázt. Egyszer csak sarlója egy kavics-hoz ütdődött, az pedig élével egy bambusznádhoz vágódott. Abban a pillanatban elérte a megvilágosodást. Visszarohant a szerzetesek szállására, megmosdott, majd meggyújtott néhány füstölőt és mélyen meghajolt Ling-ju temploma irányába.

– A hála, amivel neked tartozom nagy együttérzésedért, messze nagyobb, mint amivel szüleimnek tartozom. Ha azon a napon mondtál volna nekem valamit segítségül, akkor ez a pillanat sohasem jött volna el.

Sárkány

Amikor Tung-san Hsziao-cung szerzetes először járt Ven-csu Jing-hszin zen mesternél, az így szólt szerzeteseihez:

– Az egyenes horgok a fekete sárkányokat kapják el. A hajlított horgok a békákat és a földgilisztákat kapják el. Akad-e köztetek valaki, aki horogra kapott már egy sárkányt?

Hosszú szünet után így folytatta:

– Ez időpocsékolás. A szárazföldi teknősbéka haja egy pillanat alatt hosszabbra nőtt.

E szavakat hallva Tung-san Hsziao-cung hirtelen elérte a megvilágosodást.

A négy évszak tanítása

A legenda szerint élt Kínában egy zen mester, teljes névtelenségben, távol az emberek világától.

Amikor megkapta a Tant mesterétől, elhatározta, hogy visszavonul, és soha többé nem ejt szót a Dharmáról. A Tanátadást követően elhagyta mesterét, és távoli hegyek ölében keresett menedéket. Több napi vándorlást követően talált rá a Szirtek Völgyére. Egy barlangban alakította ki kolostorát, ahol éveken át egyedül élt. Leült a fallal szemben, és áthatotta magával a világmindenséget. Jöttek és múltak az évszakok. Zuhogott az eső. Villámlott. Havazott. Fújt a szél. Kisütött a nap. Virágba borultak a fák. Csiripeltek a madarak. Megérték a gyümölcsök. Egyre hosszabbak lettek a nappalok. Így ment ez vagy tíz éven át. A mester mit sem változott ez idő alatt.

Egy napon egy fiatal leány tévedt a Szirtek Völgyébe. Majd az idők folyamán további hat vándor talált rá a mester kolostorára. Mind ott maradtak vele, teljes névtelenségben, szótlánul, távol az emberek világától.

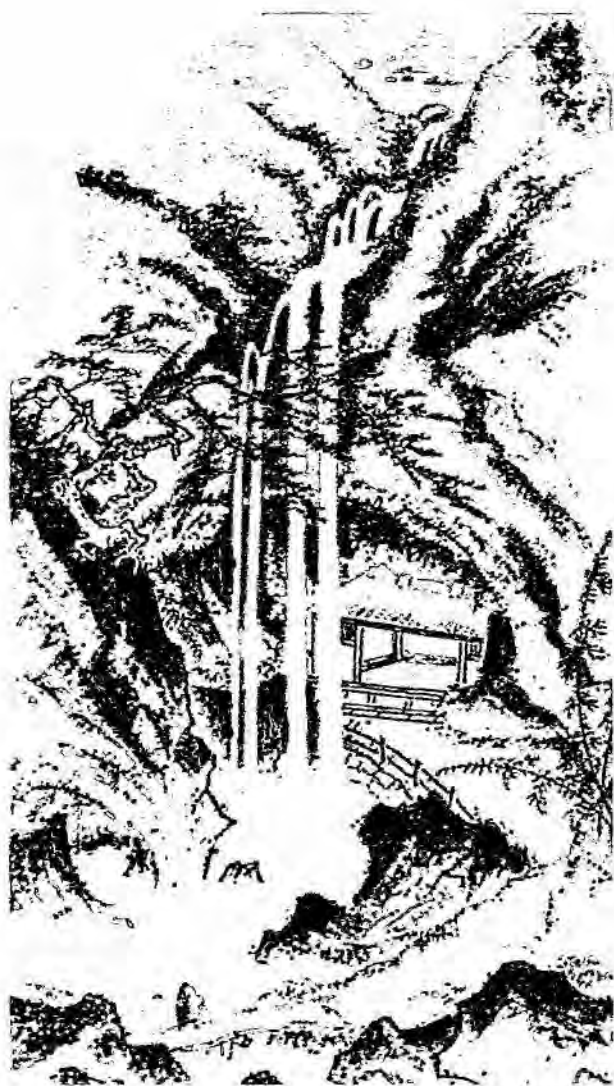
Amikor eljött az ősz, a mester kiment a kolostorkertbe, és összegereblyézte az aranyló faleveleket. Tanítványai követték, s vele együtt gereblyéztek.

Amikor eljött a tél, a mester havat lapátolt, tűzifát aprított. Tanítványai követték, vele együtt lapátoltak, s vágták a fát.

Amikor eljött a tavasz, a mester a kolostor veteményesében dolgoztatott. Mikor elfáradt, a madarak dalát hallgatta. Tanítványai követték, vele együtt dolgoztak vagy hallgatták a madarak dalát.

Amikor eljött a nyár, a mester kiült a napra, szakított egy gyümölcsöt a fáról, s jóízűen falatozott. Élvezte az életet. Tanítványai követték, s vele együtt kiültek a napra, szakítottak néhány gyümölcsöt a fáról, falatoztak, és élveztek az életet.

Így lelt el újabb tíz év. A tanítványok mind megvalósították a megvilágosodást, az évszakok tanítását.

Amikor elérkezett a mester halálának pillanata, tanítványai köré gyűltek. A mester szemükbe nézett, elmosolyodott, és csendesen, teljes névtelenségben elhagyta e világot.

Csu-ti mester uja

Egy napon Si-csi szerzetesnő jött Csu-ti mester templomába, fején egy kosárral és kezében egy bottal. Háromszor körbesétálta a mestert, és háromszor így szólt:

– Ha tud mondani valamit, leveszem a kosarat.

Mivel a mester nem tudott semmit sem mondani, a szerzetesnő elment. Csu-ti mester utána szólt:

– Későre jár, miért nem marad itt éjszakára?

– Ha tud mondani valamit, itt maradok.

A mester megint nem tudott semmit sem mondani.

Miután a szerzetesnő elment, a mester így korholta magát:

– Bár férfi vagyok, mégis hűján vagyok férfiaságomnak. Jobb, ha elhagyom ezt a templomot és elmegyek máshová, megvilágosodott mestert keresni.

De azon az éjszakán megjelent neki a hegy szelleme, és így szólt hozzá:

– Ne hagyd el ezt a templomot, mert egy valódi hús-vér bódhiszattva közeledik.

Később, amikor Tien-lung megérkezett a templomba, a mester tisztelettel köszöntötte őt. Tien-lung tanításképpen felmutatta az egyik ujját, mire Csu-ti mester hirtelen elérte a megvilágosodást. Azt követően, amikor követői a tanítását kérték, a mester egyszerűen felmutatta az egyik ujját, és nem szólt egy szót sem.

A tanítványok között volt egy ifjanc is, akitől ahányszor megkérdezték, hogy mit tanít a mestere, ő mindannyiszor felmutatta az egyik ujját.

Egyszer valaki így szólt Csu-tihoz:

– Van egy ifjocod, aki már érti a buddha-dharmát, mert ha kérdezik, ő mindig felmutatja az egyik ujját.

Egy napon Csu-ti mester egy késsel a zsebében odament az ifjonchoz és megkérdezte:

– Jól hallottam, hogy érted a buddha-dharmát?

– Igen, uram – felelte az ifjanc.

– Mi a Buddha? – kérdezte Csu-ti.

Az ifjanc felmutatta az egyik ujját, mire Csu-ti mester váratlanul levágta a késsel. A fiú ordítva rohant el, a mester utána kiáltott, s az ifjanc visszanézett. Erre Csu-ti mester felmutatta az egyik ujját. A fiú hirtelen elérte a megvilágosodást.

A felhőtlen, tiszta ég

Ku Szán zen mester mesélte el a következő történetet:

– Régebben, majdnem öt éven át Szudo remetelakában éltem, közel a Csangám kolostorához. Az öt év folyamán főleg koldulás útján tudtam ételt szerezni annak a kicsi közösségnek, amely hét-nyolc szerzetesből állt.

A szerzetesek között volt egy bizonyos Popcsun Szünyim, aki éjjel-nappal keményen gyakorolt. Az egyik reggelen Popcsun elkísért engem a környék egyik kisvárosába, Szangjuba, ahol néhány dolgot el kellett intéznünk. Az egyik világi támogatónk meghívott bennünket ebédre a házába. Sajnos az ebéd-del társam olyannyira elrontotta a gyomrát, hogy nem tudtunk segíteni rajta. Ezért elvittünk különféle orvosokhoz, akik keleti és nyugati gyógymódokra specializálódtak, hogy próbálják meggyógyítani.

Popcsun Szünyim korábban a Csiri hegyen élt, porrá tört fenyőtűleveleken és vadnövényeken tartotta fenn magát. Miután két vagy három éven át folytatta ezt az étrendet, egy napon Csinjuba utazott, ahol az egyik világi buddhista nő rizzsel kínálta. Popcsun élvezettel evett, de mert gyomra hosszú ideig

a nyers ételhez szokott, ezért nem tudta ezt a nehéz ételt elviselni, és állandóan fájt. Ez volt betegségének oka.

Amikor konzultáltunk az orvossal és megkaptuk diagnózisát, mindketten tudtuk, hogy lehetetlen megmenteni őt.

Mialatt segitettem neki visszatérni a világi támogatónk házába, Popcsun fejét vállamon pihentette, és azt kérte tőlem, hogy gyakoroljak komolyan és segítsem át a nirvánába. Ez volt az utolsó kérése.

Másnap reggel hat óra körül eltávozott. Miután gondoskodtam a hamvasztásáról, visszatértem Szudo remetelakába. Szomorúságomban elhatároztam, negyvenkilencnapos gyászszertartásba kezdek, hogy megmentsem őt.

A remetelak mögött volt egy picinyke kunyhó, amit Csonggaknak hívtak. Megkértem valakit, hogy napjában kétszer hozzon nekem ételt. Majd nekikezdttem az alvás nélküli gyakorlásnak. Négy nap ülés után azt tapasztaltam, hogy azt az erős meditatív koncentrációt, amit korábbi gyakorlataim során szereztem, az elmúlt hetek alatt elherdáltam. Időm legnagyobb részében álomosság vagy fantáziálás gyötört. Ilyen silány gyakorlással hogyan is remélhettem, hogy képes leszek a barátomnak segíteni? Elhatároztam tehát, hogy meditációval harcolok az álomosság ellen, és nem adom fel semmi áron.

Mozdulatlanul ültem meditációban. A legnehezebb az első két óra volt, amely után azonban a legfőbb nehézségeken mind úrrá lettem. Jóllehet hét teljes nap telt el azóta, hogy megkezdtem alvás nélküli gyakorlásomat, mégsem éreztem álomosságot, vagy fájdalmat a lábaimban.

A szertartás utolsó napján, este kilenc óra tájban, a falon lévő óra ketytyent egyet, éppen azelőtt, hogy kilencet ütött volna. Amikor meghallottam a ketytyenést, megtettem első lépésemet a megvilágosodás felé.

Mit jelentett az, amikor az óra kilencet ütött? Intenzív gyakorlásom megszüntette a tompultság és a nyugtalanság akadályait. Olyan hatással volt rám, mint a felhőlen, tiszta ég.

Átok

Réges-régen egy szerzetes megkérdezte Jun-csu mestert:

– Hol fogsz végleg letelepedni?

– Milyen szép lenne a hegyekben élni – válaszolt a mester.

A szerzetes meghajolt, Jun-csu megkérdezte tőle:

– Mit értettél meg abból, amit mondtam?

– Azok, akik elhagyták otthonaikat, olyan kimozdíthatatlanok, mint a hegyek, minden jót és rosszat meghaladtak az élet és a halál birodalmán belül – válaszolt a szerzetes.

A mester megütötte a botjával, és így szólt:

– Átkozod az ősoket és legyilkolod vonalam örököseit.

Majd a mester megkérdezte a mellette ülő egyik szerzetest:

– Mit értettél meg abból, amit mondtam?

– Szemeim nem látnak a menny és a föld alakjaiból semmit sem. Füleim nem hallják a források csobogását és a szellő fúvását.

A mester megütötte a botjával, és így szólt:

– Átkozod az ősoket és legyilkolod vonalam örököseit.

Titkos tanítás

Egyszer Cseng úr, a császári udvartartás egyik hivatalnoka tiszteletét tette Jun-csu mesternél, és megkérdezte:

– A Tathágata titkos tanítását Mahákásjapa nem tartja titokban. Mit jelent ez?

– Hivatalnok!

– Igen!

– Érti?

– Nem, nem értem.

– Ha nem érti, akkor Buddhának titkos tanítása van. De ha érti, akkor Mahákásjapa nem tartja titokban azt.

Teknősbéka

Ta Szui mester remetelakához közel élt egy öreg teknősbéka. Az egyik szerzetes így szólt:

– A Földön minden élőlénynek bőr fedi a csontját. Hogy lehet az, hogy ennek a teremtménynek csont fedi a bőrét?

– Néhány szalmapapucst tettem a teknősbéka hátára – felelte Ta Szui.

A szerzetes nem tudott mit mondani.

Csukd be a könyvet!

Élt Kínában egy szútra mester. Egy napon bement a szútra csarnokba. Egyik tanítványa éppen egy könyvet olvasott. Odalépett hozzá és megkérdezte:

– Mit olvasol?

– Ez a könyv arról szól, hogy mi a zen – válaszolt a tanítvány.

– Mi a zen?

– Hm... Mester, mi a zen?

– Fejezd be az olvasást, és csukd be a könyvet!

A tanítvány befejezte az olvasást és becsukta a könyvet.

Névmutató

- Bódhidharma 5, 22, 75
Vu császár 5
Csi mester 5
Avalókitésvara bódhiszattva 5
Huj-ko 5
Hatodik Pátriárka (Huj-neng) 6, 7, 8, 65, 66
He Mjang 6
Ötödik Pátriárka (Hung-zsen) 6, 7
Liu Csi Luk 7
Vu Csung Csong 7
Sen-huj 8
Huj-zsang 8
Lin-csi 8, 11, 14, 15, 77
Szótó 8
Bap Ân Mun Ik 8, 9, 10
Un Mun 8, 16
E Ân 8, 9
Ân Szán 8, 9
Heng Om 9
Na Han 9
Ting 11
Huang-po 11, 12, 13, 14
Ta-jü 12, 13
Kuan-csi 15, 16
Mo-san 15, 16
Jámgudzsé császár 16
Budeszá 16, 17
Dzsi Gáng 16
Nan-csüan 17
Dok Szán 17, 18
Jak Szán 19, 22
Un Am 19

Dok Szong 19, 21
Szon Hej 19, 20, 21, 22
Sui-liao 22
Ma-cu 22, 23, 24, 25
Huj-cang 23, 24
Jüeh-san 24, 25, 26, 27
Si-tou 24, 25
Pomil 25, 26, 27
Jen-kuan 25, 26
Vimalakírti 27, 28
Buddha 27, 28, 31, 32, 33, 34, 36, 39, 44, 45, 46, 52, 59, 60, 65, 68,
74, 76, 91
Mandzsusri 27, 28
Mandalajána 27
Ánanda 28, 31
Mára 31, 82
Kiszagotami 31, 32
Mahákásjapa 32, 70, 90
Kuej-cung 33
Szok Du 33, 34
Buszol Goszá 34, 35, 36, 37
Buszol 37
Dol Um 38, 39, 40, 41
Po Csu-i 42
To An 43, 44
Li-san 45
Csu-jü 45
Szeng-cu 45, 46
Jung-fen 45, 46
Sin-san 45, 46
De-an 46, 47, 48, 49
Von Hjo 46, 47, 48, 49
Szilla király 47
Kvászéüm Bószál 49

Szul 49, 50
Ma Dzso 49
Hjang Bong 50, 51
Gyang Ha 52, 53, 54, 55, 56, 59
Gyeho 52
Jong Um 52
Li úr 53
Mán Gong 54, 55, 56, 59, 61, 62, 63
Ko Bong 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65
Li asszonyáság 60, 61
Tán Ong 63
Szung Szán 63, 64, 65, 66, 67, 68
Csüan-jin 65
Szu Bong 65, 66, 67
Bharatí 68
Csin Ming-hu 69
Hszin-hueh 69
Paj-csang 70, 73
I Iváng Bok 73
Pjonjang 74
Szoszán 74, 75, 76
Pujong 74, 75
Jojon 76
Naong 76, 77
Csih-kung 76, 77
Ping-san 77
Hje Vol 77, 78
Le-tan 78, 79, 81
Huj-nan 78, 79, 80, 81
Cu-ming Csu-jüan 78, 79, 80, 81
Jün-feng 78, 79
Jün-men 78, 79, 80
Sou-csu 80
Csao-csou 80

Csing-szu 81, 82
Tou-suai Cung-jüeh 81, 82
Hszin-csing 81
Hsziang-jen Csih-kuan 82, 83
Kuej-san Ling-ju 82
Po-csang 82
Huj-csung 83
Tung-san Hsziao-cung 83
Ven-csu Jing-hszin 83
Csu-ti 87, 88
Si-csi 87
Tien-lung 87
Ku Szán 88
Popcsun 88, 89
Jun-csu 90
Cseng úr 90
Tathágata 90
Ta Szui 91

Tartalomjegyzék

Az nem szent, az tiszta, mint a tér	5
Bódhidharma megnyugtatja a tudatot	5
Ne gondolj se jót, se rosszat	6
Buddha-dharma	7
Nem a szél, nem a zászló	7
Szavak	7
Valami	8
Álom	8
Szikla-tudat	9
Miért nem hajol meg?	11
Mi a buddha-dharma alapvető jelentése?	11
A jó munkás	14
Az ütés	14
A kertész	15
Az Avalamszaka szútra jelentése	16
A Gyémánt szútra jelentése	16
Istenem!	17
Dok Szán a teaházban	17
A csónakos szerzetes	19
Miért jött ide Bódhidharma?	22
A vadász	23
Ökör	24
Milyen igazságot láttál meg?	24
Honnan jöttél?	25
A buddhaság elérése	25
Csan tanítás	26
A tiszta szél	27
Vimalakírti Dharmája	27
Honnan jön a harang hangja?	28
Buddha és Mára	31
Kiszagótami és Buddha	31

Buddha halála	32
Mi a Buddha?	33
Buddha egy pár fűcipő	33
A hároméves visszavonulás	34
Nehéz? Könnyű?	37
Dol Um története	38
A szerzetes és a hivatalnok I.	42
A szerzetes és a hivatalnok II.	42
A zen gyakorlás	43
Mindenütt Buddha	44
Ki a tolvaj?	45
Ezer Buddha kolostora	45
De-an! De-an! Mi vagy te?	46
Kvánszéüm Bószál	49
A megfizethetetlen Tanítás	50
Gyang Ha zen mester megvilágosodása	52
Sír a kőember	54
Útban hazafelé	55
Veszélyes!	59
Ko Bong próbálkozó tudata	59
Miért mondasz csúnyákat rólam?	61
A kölcsön	62
Mi van, fiam, félsz a haláltól?	63
A temetés	63
Az igazi Buddha	65
Ki vagy te?	65
Szu Bong zen mester halála	67
Mutassa meg nekem az igazi természetét!	67
Mi a Buddha?	68
Az ágyú és a kiáltás	69
Paj-csang rókája	70
A tigris	73
Oroszlán	74
Mi ez?	74

Kard	76
Hje Vol zen mester kardja	77
Le-tan halott szavai	78
Az öreg és a fiatal	81
Az éles kavics	82
Sárkány	83
A négy évszak tanítása	84
Csu-ti mester ujja	87
A felhőtlen, tiszta ég	88
Átok	90
Titkos tanítás	90
Teknősbéka	91
Csukd be a könyvet!	91